

Χανιώτικα νέα

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 5 Σεπτεμβρίου 2015

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΑΘΛΗΤΙΚΑ /
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ

ΔΩΔΕΚΑ ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΜΠΑΚΑΡΙΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Εκεί που ο χρόνος σταματά

editorial

από τις ξεχωριστές γωνιές της πόλης μας, τα Ταμπακαριά, καλούν τον επισκέπτη να περιπλανηθεί ανάμεσα στα στενάκια τους, να συνομιλήσει με τους ανθρώπους τους και να φωτογραφίσει τα γεμάτα χρώματα και αποχρώσεις παλιά ερειπωμένα αλλά και αναπαλαιωμένα κτήριά τους και να αφουγκραστεί παλιές ιστορίες μιας αλλοτινής εποχής που μπορεί και συντηρεί ως τις μέρες μας τις εικόνες της!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 ~ Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Δώδεκα εικόνες από τα Ταμπακαριά του σήμερα

σελ. 6 - 7 ~ Πολιτισμός, Σερφαρίσματα

σελ. 8 - 9 ~ Συνέντευξη με τον Κωνσταντίνο Κακαβελάκη

σελ. 9 ~ Βιβλία, αφορμή

σελ. 10 ~ Παιδότοπος

σελ. 11 ~ Μεταγραφές και σκόρερ στη Β' κατηγορία

σελ. 12 ~ Υγεία & Βότανα

No.477

Φανταστικό μινουσιό

Φούλβιο Ορσίνι (Fulvio Orsini), *Imagines et elogia virorum illustrium et eruditiorum ex antiquis lapidibus et nomismatibus*, Ρώμη 1570.Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

Ομηρος και τα έπη του είχαν υπάρξει ιδιαίτερα δημοφιλείς στους ουμανιστικούς κύκλους στην Ιταλία ήδη από το 14ο αιώνα. Ανάμεσα στους λόγιους που καταπιάστηκαν με το έργο του κατά τη διάρκεια της ζωής τους, συναντά κανείς τα ονόματα περιώνυμων προσωπικοτήτων των ιταλικών γραμμάτων του όψιμου Μεσαίωνα και της πρώιμης Αναγέννησης, όπως του Βοκάκιου (Boccaccio), του Πετράρχη (Petrarca), του Λεόντιου Πιλάτου (Leontius Pilatus), του Πιέρ Κάντιντο Ντετσέμπριου (Pier Candido Decembrio), του Φραντσέσκο Φίλελφου (Francesco Filelfo), του Αντζελο Πολιτσιάνου (Angelo Poliziano) και στην πλέον περιόπτη θέση εκείνο του Αθηναίου Δημήτριου Χαλκοκονδύλη (Demetrios Chalcocondyles). Ο τελευταίος θα ολοκληρώσει στα 1488 στη Φλωρεντία με επιτυχία πρώτος το εγχείρημα της πλήρους ιταλικής μετάφρασης και συνακόλουθης έκδοσης των έργων του αρχαίου επικού ποιητή. Στη διαπιστωμένη αυτή ιταλική "Ομηρολατρεία" κατά τη διάρκεια του 15ου αιώνα, έρχεται ωστόσο να αντιπαρατεθεί μια πλήρης άγνοια και σύγχυση, η οποία επικρατούσε στους ουμανιστικούς κύκλους σχετικά με τα πιθανά φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά του αρχαίου ποιητή. Το μεταγενέστερα ευρέως διαδεδομένο πορτραίτο του θεοποιημένου τυφλού Ομήρου με την ηρωική ταινία στα μαλλιά δεν είχε ακόμη ανακαλυφθεί κατά το 16ο αιώνα, έτσι ώστε οι αρχαιοδίφες δε διέθεταν βάσιμα στοιχεία για την απόδοση μίας πιθανοφανούς ομηρικής προσωπογραφίας. Η αρχαιολογικά εσφαλμένη, από τη μορφή του θνήσκοντος Λαοκρόντος εκ του περίφημου ελληνιστικού συμπλέγματος εμπνευσμένη φυσιογνωμική απόδοση του Ομήρου στον "Παρνασσό" του Ραφαήλ στα παπικά δώματα του Βατικανού στη Ρώμη,

εικονογραφεί με τον πλέον παραστατικό τρόπο την αμνηστία των αναγεννησιακών καλλιτεχνών απέναντι στο πρόβλημα. Ούτε όμως και ο Ιταλός αρχαιοδίφης του 16ου αιώνα Φούλβιο Ορσίνι (Fulvio Orsini), ο επωνομαζόμενος και "πατέρας της αρχαίας εικονογραφίας" είχε να αντιμετωπίσει λιγότερες δυσκολίες, προσβλέποντας στην αναζήτηση του αληθινού πορτραίτου του Ομήρου. Στην επιχειρούμενη εικονογράφηση του κεφαλαίου του αφιερωμένου στον Ομηρο στη σημαίνουσα πραγματεία του από τη χρονιά του 1570, φέρουσα τον τίτλο "Imagines et elogia virorum Illustrium", καθίσταται σαφές η άνω διατυπωμένη προβληματική. Ακόμη και κατά τον όψιμο 16ο αιώνα, την εποχή δηλαδή της ραγδαίας προόδου των αρχαιολογικών επιστημών, οι Ιταλοί μελετητές της αρχαιότητας είτε επιχειρούσαν να ερμηνεύσουν ως αυθεντικό ομηρικό πορτραίτο ένα ανυπόγραφο αγαλματίδιο, βασιζόμενοι σε ότι πάντα αξιόπιστες στυλιστικές συγκρίσεις, είτε αντιστρόφως, όπως καταδεικνύει η περίπτωση της αποσπασματικής σωζόμενης, ακέφαλης ερμαϊκής στήλης, διέθεταν με τον απαρέγκλιτο για την ταυτοποίηση της απεικονιζόμενης μορφής ενεπίγραφο ονομαστικό προσδιορισμό, χωρίς όμως το συνανήκον κεφάλι που θα παρείχε μια αξιόπιστη απάντηση αναφορικά με το φλέγον ερώτημα των αυθεντικών φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών του αρχαίου επικού ποιητή. Τα αντικείμενα της αρχαίας μικροτεχνίας, όπως π.χ. οι καμείοι και τα νομίσματα αποτελούσαν από την άλλη πλευρά παρά το μέγεθός τους πειστικότερα τεκμήρια, καθώς αποδίδουν το πορτραίτο της μορφής του Ομήρου σε προφίλ, συνδυάζοντάς το με την εγχάρκτη ονομαστική επιγραφή.

5/9

Ζαχαρίας

6/9

Βιβή,

Ευδόξιος

7/9

Κασσιανή

8/9

Τσαμπίκα,

Τσαμπίκος

9/9

Ιωακείμ

10/9

Κλημεντίν

11/9

Ευανθία,

Ευφρόσυνος

Εβδομαδιαίο ένθετο της εφημερίδας "Χανιώτικα νέα"

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Γιάννης ΓαρεδάκηςΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ:
Έλια ΚουμήΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Γιώργος Δρακάκης
Γιώργος Κώνστας
Γιάννης Λυβιάκης
Δημήτρης Μαριδάκης
Μανώλης Μαρκαντωνάκης
Γιάννα Μαρουλοσπίρακη
Μαρία Μυστακίδου
Γιώργος Σταυριανουδάκης
Ελένη ΦουντουλάκηΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Δημήτρης Δαμασκηνός
Βαγγέλης Κακατσάκης
Γιάννης Καλογερόπουλος
Ασπασία Κοκολογιάννη
Σάκης Κουβάτσος
Μανώλης Μανουσάκας
Φανή Μαραγκάκη
Μιχάλης ΧατζηδάκηςΣΧΕΔΙΑΣΗ:
Νίκος ΚοσμάδηςΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Γεωργία Αδικημενάκη
Δέσποινα Βάλλα
Νίκη Ξυφανταράκη
Ελένη ΣταυρίδηςΔΙΟΡΘΩΣΗ:
Βαγγέλης Βεργανέλας
Νεκτάριος Κακατσάκης
Αντώνης Φραγκιαδάκης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

“Η Κρήτη από τη σκοπιά της ιστορίας των γυναικών”

Επιστημονικό συμπόσιο με θέμα: “Η Κρήτη από τη σκοπιά της ιστορίας των γυναικών και της σχέσης των δύο φύλων: Οθωμανική Περίοδος και Κρητική Πολιτεία” διοργανώνουν το Γ.Α.Κ. Ιστορικό Αρχείο Κρήτης διοργανώνει σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και την Κ.Ε.Π.ΠΕ.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ. και με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων και καθηγητών του Πανεπιστημίου Κρήτης, σήμερα Σάββατο στο Κ.Α.Μ. (Μεγάλο Αρσενάλι), από ώρα 9:00 έως 21:30.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- 9 - 9:45π.μ.: Προσφωνήσεις - Χαιρετισμοί
- 9:45 - 10π.μ.: Μαριέττα Μινώτου, “Εισαγωγή στη θεματική του Συμποσίου” Προεδρείο: Σιδηρούλα Ζιώγου - Καραστεργίου.
- 10 - 10:20π.μ.: Ζαχαρένια Σημανδράκη, “Εξέχουσες γυναίκες - προσωπικότητες της Κρήτης”.
- 10:20 - 10:40π.μ.: Κωνσταντίνος Φουρναράκης “εις σε φιλιτάτη μου, Πατρίς, θα ‘δώσω ιστορίαν”: Ποίηση και ιστορία στο έργο της Αντωνούσας Καμπουροπούλας.
- 10:40 - 11π.μ.: Μαρία Δελάκη, «...να ευρύνωμεν ως οίον τε τα όρια άτινα στενώς περιβάλλουσι την κοινωνικήν της γυναικός δράσιν...»: Η κοινωνική δράση της λόγιας Αρτεμισίας Λανδράκη.
- 11 - 11:20π.μ.: Αγγελική Καραθανάση, “ο ρόλος της Ελισάβετ Β. Κονταξάκη στις πολιτικές εξελίξεις στην Κρήτη, κυρίως κατά την τριετία 1856-1858”.
- 11:20 - 11:40π.μ.: Μιχάλης Τρούλης, “Άννα Αποστολάκη (1880 - 1958): μια Αρσακείαδω στην υπηρεσία του λαϊκού πολι-

- τισμού”.
- 11:40 - 12:15μ.: Σχολιασμός - Συζήτηση. Διάλειμμα - Καφές. Προεδρείο: Μαριέττα Μινώτου.
- 2η Συνεδρία: Εκπαίδευση και φύλο: γυναικεία εκπαίδευση - έμφυλες εκπαιδευτικές πρακτικές - ερευνητικά ερωτήματα
- 12:30 - 12:50μ.: Σιδηρούλα Ζιώγου - Καραστεργίου, “μελετώντας τα πρώτα βήματα της γυναικείας εκπαίδευσης στο ελληνικό κράτος: Η συνάντησή μου με τις πρωτεργάτριες δασκάλες της Κρήτης, τα πρώτα ερωτήματα και οι σύγχρονες προσεγγίσεις”.
- 12:50 - 1:10μ.μ.: Μανόλης Βουρλιώτης, “η εγγραμματοσύνη των γυναικών στην Κρήτη (α’ μισό 19ου αιώνα)”.
- 1:10 - 1:30μ.μ.: Ελευθερία Αποστολάκη, “η εκπαίδευση των κοριτσιών στην Ποταμίδα Κισάμου την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας: μια μικροϊστορική προσέγγιση”.
- 1:30 - 1:50μ.μ.: Ασπασία Βασιλάκη, “η συνεκπαίδευση κατά την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας (1898 - 1913) μέσα από το παράδειγμα του Χριστιανικού Δημοτικού Σχολείου Φορτέτσας Ηρακλείου”.
- 1:50 - 2:15μ.μ.: Σχολιασμός - Συζήτηση. Προεδρείο: Ηλίας Κολοβός

- 3η Συνεδρία: Τα “εν οίκω”, “εν δήμω”: γυναίκες και διαζύγια - οικογένεια και γυναικεία επιχειρηματική δραστηριότητα.
- 5:30 - 5:50 μ.μ.: Φωτεινή Χαιρέτη, “οι χριστιανές, οι μουσουλμάνες και τα είδη του διαζυγίου στα ιεροδικαστικά κατάστιχα του Χάνδακα”.
- 5:50 - 6:10μ.μ.: Δημήτρης Κυπριωτάκης, “επίβλεψη και διαδοχή: όψεις από τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στο Ηράκλειο, στις αρχές του 20ού αιώνα”.
- 6:10 - 6:25μ.μ.: Σχολιασμός - Συζήτηση. Προεδρείο: Γιάννης Κοκκινάκης.
- 4η Συνεδρία: Από τις κοινωνικές “πραγματικότητες” στις πολιτισμικές αναπαραστάσεις: εικόνες γυναικών και έμφυλοι λόγοι σε διαφορετικά εθνοπολιτισμικά περιβάλλοντα.
- 6:30 - 6:50μ.μ.: Αντώνης Αναστασόπουλος, “ισλαμικές επιτύμβιες στήλες της οθωμανικής Κρήτης: μια έμφυλη προσέγγιση”.
- 6:50 - 7:10μ.μ.: Σταύρος Πλανάκης, “σύντομη αφηγηματολογική προσέγγιση στο διήγημα του Αργύρη Εφταλιώτη “Η Μαζώχτρα - κρητική ιστορία””.
- 7:10 - 7:30 μ.μ.: Βασίλης Βαρουχάκης, “ανασκαφικές έμφυλες τομές στην Κρητική Πολιτεία: Οι γυναίκες στην Ιστο-

- ρία της Κρητικής Αρχαιολογίας”.
- 7:30 - 7:45 μ.μ.: Σχολιασμός - Συζήτηση. Διάλειμμα - Καφές
- 8 - 9:30 μ.μ.: Στρογγυλό τραπέζι: “Η οπτική του φύλου στην τοπική ιστορία: μεθοδολογικά ζητήματα και προοπτικές στην έρευνα”.
- Συντονισμός: Ελένη Φουρναράκη Συζητούν: Κατερίνα Δαλακούρα, Αγγλαΐα Κάσδαγλη, Αντώνης Αναστασόπουλος, Γιάννης Κοκκινάκης, Ηλίας Κολοβός.

ΣΤΟ Κ.Α.Π.Η. ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ

Γιορτή εθελοντισμού

Τη Δευτέρα 7 Σεπτεμβρίου στις 6μ.μ. στον χώρο του Κ.Α.Π.Η. Ακρωτηρίου - Δ.Ο.ΚΟΙ.Π.Π. στα Κουνουπιδιανά, θα πραγματοποιηθεί Γιορτή εθελοντισμού από τους Συλλόγους Ακρωτηρίου (Πολιτιστικοί, Χορευτικοί, Αθλητικοί, Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων). Στο πλαίσιο προώθησης της Εθελοντικής Αιμοδοσίας, θα ακολουθήσει μουσικοχορευτική εκδήλωση - κέρασμα. Στην εκδήλωση θα βρίσκονται οι Σύλλογοι παλαιών αυτοκινήτων, μηχανής και βέσπας. Στη συνέχεια όλοι μαζί θα αναχωρήσουν για τη Δημοτική Αγορά Χανίων που στις 7:30μ.μ. θα ξεκινήσει η 13η μεγάλη Λαμπαδηδρομία Εθελοντών Αιμοδοτών - Αγίας Ιωάννης με τελικό προορισμό το ενετικό λιμάνι Χανίων που θα ακολουθήσει μεγάλο γλέντι.

ΣΤΑ ΣΦΑΚΙΑ

Ημέρα μνήμης καταστροφής του Αλιδάκη το 1774

Εκδήλωση για την ημέρα μνήμης καταστροφής του Αλιδάκη το 1774, θα πραγματοποιηθεί στ’ Ασκύφου αύριο Κυριακή και ώρα 11 το πρωί. Την εκδήλωση διοργανώνει ο Δήμος Σφακίων και περιλαμβάνει: Στις 11π.μ. επιμνημόσυνη δέηση στο μνημείο στις Καρρές Ασκύφου χοροστατούντος του σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Λάμπης - Συβρίτου και Σφακίων κ. Ειρηνάου. Χαιρετισμός από τον δήμαρχο Σφακίων κ. Ζερβό Ιωάννη. Ομιλία από τον κ. Κοπάση Λευτέρη, Διευθύνοντα Σύμβουλο Ο.Α.Κ Α.Ε. πρόεδρο αντιπροσωπίας Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος Τ.Δ.Κ. Κατάθεση στεφάνων.

ΣΤΙΣ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Παρουσίαση βιβλίου Αλέξανδρου Μυλωνογιάννη

Παρουσίαση βιβλίου του Αλέξανδρου Μυλωνογιάννη με τίτλο “Γεώργιος Μαθιού Μυλωνογιάννης, γιατρός αγωνιστής, οπλαρχηγός, βουλευτής και υπουργός 1866- 1933” θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα εκδηλώσεων της Ιεράς Μητρόπολης Κυδωνίας και Αποκορώνου (Δεσποτικό), την Τετάρτη 9 Σεπτεμβρίου στις 8μ.μ. Για το βιβλίο θα μιλήσουν ο Κωνσταντίνος Φουρναράκης προϊστάμενος του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης και ο Εμμανουήλ Βολουδάκης συνταξιούχος δάσκαλος. Θα ακολουθήσει αντιφώνηση από τον συγγραφέα.

μαζί σε κάθε νέο ξεκίνημα!

KING φωτιστικό οροφής μεταλλικό Φ38εκ.
21,90

SLEEP EASY μαξιλάρι υποαλλεργικό 45x65εκ.
7,90

LYON καρέκλα γραφείου Γ160xΒ62, Υ112/122εκ.
49,00

LUGANO επιδαπέδιος καθρέπτης Μ50, Υ160εκ.
45,00

ALTA κομοδίνο-τραπεζάκι Φ33, Υ40εκ.
39,00

FORMA γραφείο Μ120xΠ60, Υ75εκ.
49,00

HOTEL μαχαίροπήρουνα 8/10 σετ 24τμχ.
16,90

VESTITI απλώστρα πλαστική 19μ.
25,90

TERRY πατάκι μπάνιου 50x80εκ.
3,50

TORE βραστήρας 2000W
15,90

Ξεφυλλίστε το νέο μας φοιτητικό κατάλογο στο www.simple-city.gr

simple city

Πολύ χαμηλές χρεώσεις για μεταφορά φοιτητικού πακέτου σε Ρέθυμνο, Ηράκλειο, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα και σε όλες τις μεγάλες πόλεις.

Κόμβος Μουρνιών, Χανιά | Τηλ.: 28210 99411-99421 | info@simple-city.gr
Καθημερινά: 9:00-21:00 Σάββατο: 9:00-15:00

ΔΩΔΕΚΑ ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΜΠΑΚΑΡΙΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Εκεί που ο χρόνος σταματά

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣ

Ανθρωποι και μνημεία, ερείπια και αναπαλαιώσεις σε μια από τις γειτονιές των Χανίων. Ξεχασμένη αλλά όχι λησμονημένη, σίγουρα αγαπημένη για όποιον έχει περπατήσει έστω και μια φορά ανάμεσα στα δρομάκια της, η περιοχή των Ταμπακαριών, των ταμπάκηδων, των βυρσοδεφείων αποτελεί μια από τις πραγματικά ξεχωριστές γωνιές της πόλης. Μια από τις γειτονιές που σε προκαλεί να την περπατήσεις, να συνομιλήσεις με τους ανθρώπους της, να τη φωτογραφίσεις.

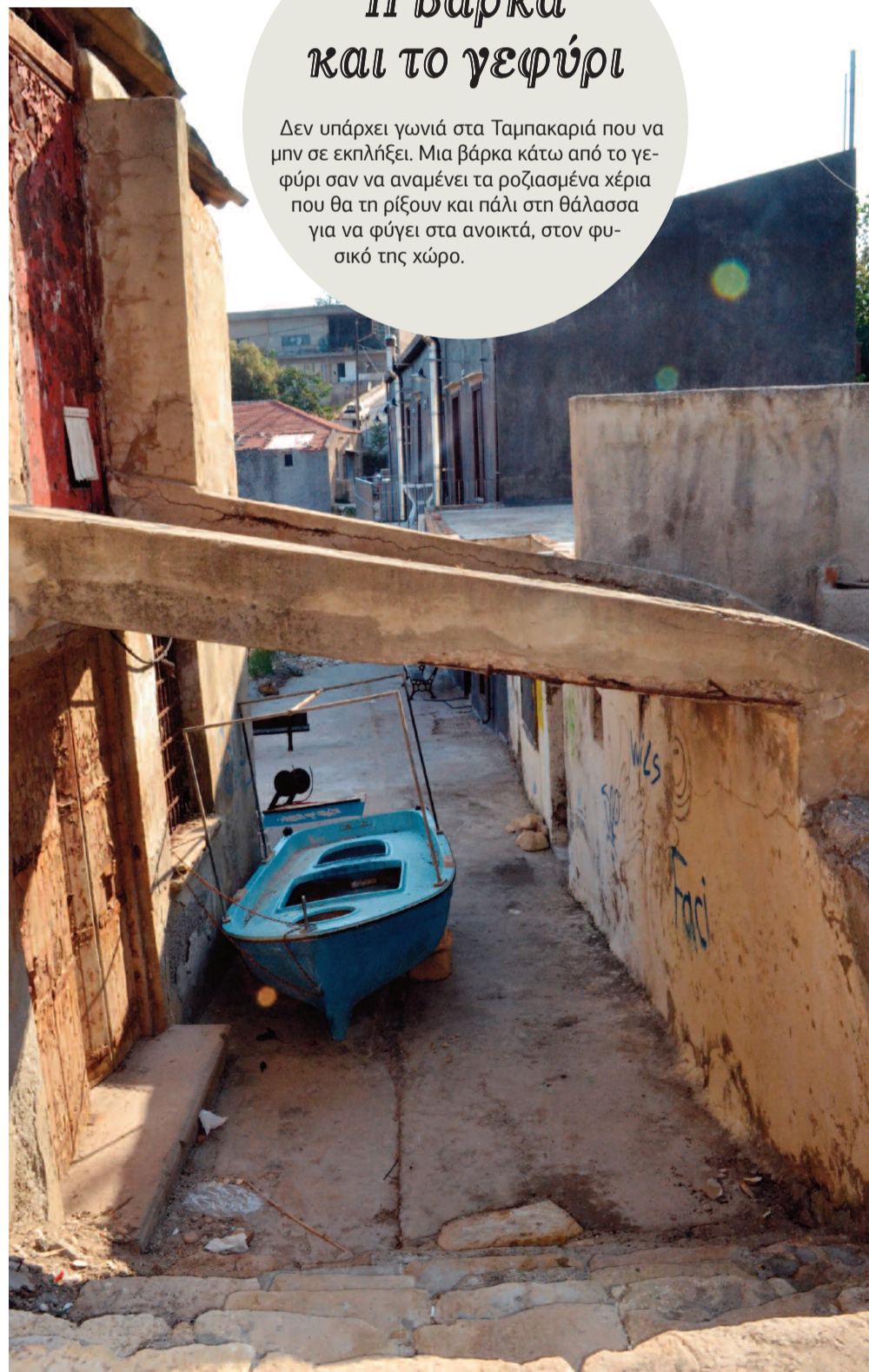
Η Βάρκα και το γεφύρι

Δεν υπάρχει γωνιά στα Ταμπακαριά που να μην σε εκπλήξει. Μια βάρκα κάτω από το γεφύρι σαν να αναμένει τα ροζιασμένα χέρια που θα τη ρίξουν και πάλι στη θάλασσα για να φύγει στα ανοικτά, στον φυσικό της χώρο.

Βομβαρδισμένο τοπίο

Δεν έπεσε βόμβα αλλά είναι ο πανδαμάτωρ χρόνος που όλα τα φθείρει, όλα θέλει να τα κάνει σκόνη. Το κεραμίδι, το ξύλο, η πέτρα, λίγο τσιμέντο, τα βιομηχανικά μνημεία, όλα ανάκατα σε ένα τρελό χορό. Μια εικόνα από το παρόν...

Αναπαλαιώσεις μέσα στα ερείπια

Τα τελευταία χρόνια δεν είναι λίγα τα παλιά κτήρια που αναπαλαιώνονται κυρίως από αρχιτέκτονες και όχι μόνο. Σύγχρονες κατασκευές, δένουν άριστα με το παρελθόν και δίνουν μια ανάσα ζωής σε όλη την περιοχή. Δίπλα σε αυτές παραμένουν -διατηρώντας το δικό τους χρώμα- τα παλιά ερειπωμένα κτήρια.

Σαν να περιμένουν και αυτά εκείνους που θα τους δώσουν χρώμα και ζωή.

Μπροστά στους φθαρμένους τείχους, αγκαλιά με τη θάλασσα, δεκάδες από τις γωνιές της περιοχής σαν να σε προσκαλούν να τους πλησιάσεις από τη μια, σαν να θέλουν να σε διώξουν μακριά με την τραχύτητα τους, από την άλλη.

Οι ταμπάκηδες

Άνθρωποι του μόχθου, μια ζωή πάνω από τα δέρματα αναβιώνοντας ένα επάγγελμα με παράδοση στα Χανιά. Από το 1984 ο Παναγιώτης Καραμπινάκης (φωτ. μπροστά) από τη δεκαετία του '30 ο Χαράλαμπος Βουτετάκης.

Κάθε δέρμα και μια διαφορετική ιστορία, κάθε σημείο των Ταμπακαριών και μια αναβίωση της παλιάς εποχής. Όταν στην περιοχή λειτουργούσαν 60 βυρσοδεφία και εργαζόνταν πάνω από 200 άτομα. «Το δέρμα αρρωσταίνει αλλά δεν πεθαίνει ποτέ» μας λέει ο κ. Βουτετάκης.

Ψαρεύοντας

Στην άκρη της οδού Βιβιλάκη, ο πρωινός ήλιος δεν πσοεί τον ψαρά της φωτογραφίας. Οπλισμένος με υπομονή, ρίχνει το καλάμι του αναζητώντας την τύχη του.

Μικρές... Συμπληγάδες

Μικρές δίοδοι προς τη θάλασσα τα στενάκια ανάμεσα στα κτήρια. Όλα διαφορετικά-όλα ίδια. Ισα-ίσα να περνάει ένας άνθρωπος, χορταρισμένα, με τα ερείπια να χάσκουν από πάνω, σε προκαλούν να τα διαβείς για να πλησιάσεις έστω και λίγο τη θάλασσα.

σερφ@ρίσματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

What happened in ?

Η χρονιά που γεννηθήκατε

<http://whathappenedinmybirthyear.com>

Λίγο τρομακτικό, αλλά εξαιρετικά ενδιαφέρον! Σε αυτό το site κάνετε ένα ταξιδάκι στο παρελθόν, και συγκεκριμένα στη χρονιά που γεννηθήκατε -αν και μπορείτε να κάνετε "ταξίδια" σε όποια χρονιά θέλετε... Και όταν "φτάσετε", θα θυμηθείτε ή θα πληροφορηθείτε, όλα όσα συνέβαιναν τότε. Από το ποια ταινία κέρδισε το όσκαρ, ποιο βιβλίο ήταν πρώτο σε κυκλοφορία, διάφορα περιστατικά που μπορεί καν να μην γνωρίζατε ότι έγιναν τότε και ένα σωρό ακόμα που θα σας καθηλώσουν. Εσείς το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να γράψετε την ημερομηνία που σας ενδιαφέρει στο κουτάκι, και η αντίστροφη μέτρηση αρχίζει!

ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΑΥΡΙΟ ΚΥΡΙΑΚΗ

Φεστιβάλ "Ίχνη Μεσογείου"

Το φεστιβάλ "ΊΧΝΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ" που διοργανώνει η Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ., ολοκληρώνεται με μια γαστρονομική βραδιά, αύριο Κυριακή και ώρα 10:30μ.μ. στο Ιστορικό Καφέ ΚΗΠΟΣ.

Τρεις διακεκριμένοι σεφ, ο Γάλλος Youen Botrel, ο Ιταλός Andrea Giuseppe Petrolo, και ο Γιάννης Αποστολάκης, μας προσκαλούν σε ένα ταξίδι με γεύσεις από τη Μεσόγειο. Μπουφέ. Είσοδος: 10 ευρώ, μόνο με κρατήσεις στο τηλ.: 28210 54520. Με την υποστήριξη του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων

ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΖΑΖ ΜΕ ΤΟΥΣ Μ.Ο.Τ.ΗΕ

Εξάλλου, το μουσικό σύνολο Μ.Ο.Τ.Ηε (Music Of The Heart) θα ταξιδέψει το κοινό στις μελωδίες των

λαών της Μεσόγειου μέσα από jazz αρμονίες και ρυθμούς στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ίχνη Μεσογείου σήμερα Σάββατο στις 9μ.μ., στο θέατρο Ανατολικής Τάφρου. Με ρυθμούς και μελωδίες από σχεδόν κάθε πλευρά της θάλασσας που μας ενώνει, διαφορετικοί τόποι και μουσικά ιδιώματα θα συνδεθούν και θα συνταξιδέψουν με το κοινό σκάφος του αυτοσχεδιασμού, της πολυχρωμίας και της μελωδικότητας οικοδομώντας ένα πολυχρωματικό τοπίο ρομαντισμού και δύναμης. Βαγγέλης Τσίνας τραμς | Μανώλης Παπαδάκης πιάνο. Είσοδος ελεύθερη.

ΑΡΜΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Τέλος, μουσική παράσταση με τίτλο "Αρμενίζοντας στην Μεσόγειο" από τους Alma Libre θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή στις 8:30μ.μ. στον Δημοτικό Κινηματογράφο ΚΗΠΟΣ στο πλαίσιο του Φεστιβάλ "Ίχνη Μεσογείου".

«Καθώς το πλοίο βούλιαζε, η γλυκιά μέθη, που κανείς δεν ήταν σίγουρος αν

ήταν απ' το ποτό ή την αγάπη, τύλιξε τους επιβάτες και η θάλασσα της Μεσογείου θαρρείς και συρρικνώθηκε τόσο, που χώρεσε μέσα στα στήθη τους...».

Η μουσική παράσταση των Alma Libre "Αρμενίζοντας στη Μεσόγειο" ταξιδεύει το κοινό στα όμορφα και κρυστάλλινα νερά του ελληνικού πενταγράμμου.

Τραγουδούν οι: Γ. Βεριδάκης, Μ. Βιτώρου, Β. Βουτσαδάκης, Μ. Ηλιάκης, Σ. Καυκαλάς, Χ. Κούκου, Ε. Κυδωνάκη, Β. Λινοξυλάκης, Β. Μάρκου, Ρ. Μπτρογώγου, Β. Νικολιδάκης, Ν. Παπαδάκης, Ν. Φραντζεσκάκη. Συνοδεύουν οι: Δ. Βαρούχας πιάνο | Γ. Βεριδάκης μπουζούκι, λαούτο | Μ. Βιτώρου ακορντεόν | Β. Δασκαλάκης πνευστά | Μ. Ηλιάκης κιθάρα | Τ. Μυλωνάς μπάσο | Α. Σπινθουράκης κρουστά

Χορωδιακές προσαρμογές: Ε. Κυδωνάκη | Σκηνοθετική Επιμέλεια-Κείμενα: Κ. Costa | Διδασκαλία Body & Glass Percussion (Κρουστά με το Σώμα): Β. Μάρκου | Φωνητική Διδασκαλία: Μ. Βιτώρου.

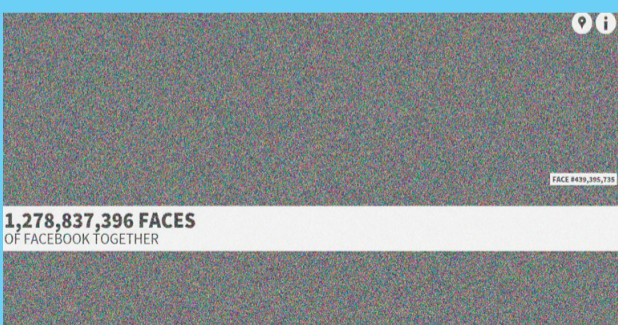
Είσοδος: 10 €

Η αλήθεια είναι εκεί... μέσα!

www.roswellufomuseum.com

Ο πράκτορας Μόλντερ, της διάσημης σειράς "X Files" θα ήταν πολύ περήφανος γι' αυτό το Μουσείο. Ενα "μουσείο" που βρίσκεται στις ΗΠΑ και είναι αφιερωμένο στα UFO, και συγκεκριμένα στα γεγονότα του Ρόσγουελ στο Νέο Μεξικό. Τι ακριβώς συνέβη εκείνη την μέρα; Τι ήταν το αγνώστου ταυτότητας ιπτάμενο αντικείμενο που είδαν στον ουρανό; Εγιναν μυστικά πειράματα σε εξωγήινο; Αυτές, και άλλες απορίες, φιλοδοξεί να λύσει το μουσείο, που εκτός από τα γεγονότα στο Ρόσγουελ, "φιλοξενεί" και διάφορες ακόμα περιπτώσεις "θέασης" ή "επαφής" με εξωγήινους. Αν είστε λάτρης του είδους, και πιστεύετε πως η "αλήθεια βρίσκεται κάπου εκεί έξω", τότε ρίξτε μια ματιά.

Τα πρόσωπα του Facebook

<http://app.thefacesoffacebook.com>

Όλα ξεκίνησαν με τον Ζούκεμπεργκ και μια μεθυσμένη βραδιά. Σήμερα δισεκατομμύρια άνθρωποι συνδέονται στο facebook και αλληλεπιδρούν. Εδώ θα βρείτε τα "πρόσωπα" του facebook, όλες τις εικόνες που βάζουμε στα προφίλ μας, μαζεμένες σε μια σελίδα που θυμίζει ψηφιδωτό με μικροσκοπικές ψηφίδες. Κλικάροντας στην σελίδα, έρχεστε πιο κοντά στα πρόσωπα και μπορείτε από κοντά, να δείτε μερικούς από τους συμμετέχοντες στο τερασσιότερο δίκτυο που έγινε ποτέ. Και λέω μερικούς, γιατί όλους, μάλλον είναι αδύνατο να τους δείτε ποτέ...

ΣΤΗΝ ΚΙΣΑΜΟ

Φιλανθρωπική μουσική εκδήλωση

Φιλανθρωπική μουσική εκδήλωση, με τίτλο "Κισαμίτικοι και Σελινιώτικοι μουσικοί δρόμοι (παρουσίαση βιολιστών περιοχής, χορός, ριζίτικο)" διοργανώνει τη Δευτέρα 7 Σεπτεμβρίου η Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου, ο Εθελοντικός Σύνδεσμος "Φίλοι του Αννουσάκειου Ιδρύματος", η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Επαρχίας Κισάμου και η Νεολαία Κισάμου.

Η εκδήλωση θα γίνει στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (Νοπήγια). Είσοδος 5 ευρώ. Τα έσοδα θα διατεθούν για την ενίσχυση των συσσιτίων της Μητρόπολης Κισάμου και Σελίνου (θα υπάρχει καλάθι συλλογής τροφίμων).

ΣΤΟ ΠΡΟΒΑΡΜΑ

Εγκαίνια ανακαινισμένης αίθουσας πρώην Δημοτικού

Τα εγκαίνια της ανακαινισμένης αίθουσας του πρώην Δημοτικού Σχολείου Προβάρατος, θα γίνουν σήμερα Σάββατο και ώρα 6:30μ.μ. στο Πρόβαρμα.

Την εκδήλωση διοργανώνουν ο Δήμος Αποκορώνου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Στύλου. Η αίθουσα θα χρησιμοποιηθεί ως στέγη Πολιτισμού, Μάθησης και Δημιουργίας.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

- 6:30μ.μ.: Αγιασμός αίθουσας και αύλειου χώρου
- 6:50μ.μ.: Αποκαλυπτήρια πινακίδας ονομασίας αίθουσας και αναμνηστικής πλάκας δωρητή Χρήστου Αννιτσάκη.
- 7μ.μ.: Χαιρετισμοί.
- 7:30μ.μ.: Σύντομη ιστορική αναφορά στη λειτουργία του πρώην Δημοτικού Σχολείου και αναφορά στον δωρητή Χρήστο Αννιτσάκη (Ομιλητής: Γιάννης Γαβριλάκης, αντιπρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου).
- 7:50μ.μ.: Κέρασμα προσκεκλημένων.

ΣΤΑ ΤΣΟΥΡΟΥΝΙΑΝΑ

Εκδήλωση μνήμης

Εκδήλωση για τους ηρωικούς νεκρούς, θύματα της Γερμανικής Θηριωδίας θα γίνει στα Τσουρουνιανά Κισάμου αύριο Κυριακή στις 10:30π.μ.

Αρχικά θα ψαλεί επιμνημόσυνη δέηση και θα ακολουθήσουν: χαιρετισμός από τον δήμαρχο Κισάμου κ. Θεόδωρο Σταθάκη, ομιλία για το χρονικό της ημέρας από την κα Τσουρουνιάκη Πόπη του Αριστείδη, ριζίτικο τραγούδι από τον Σύλλογο Ριζιτών "Η Κίσαμος" και κατάθεση στεφάνων.

ΠΟΛΥΓΝΩΣΗ
ΒΑΣΙΛΟΜΑΝΩΛΑΚΗ

Μαθαίνω Αγγλικά

Ευχαρίστη

- ✦ Εγγύηση επιτυχίας στις εξετάσεις
- ✦ Εκπαιδευτικοί με μεταπτυχιακές σπουδές
- ✦ Προσιτά διδάκτρα
- ✦ Μικρότερη διάρκεια σπουδών
- ✦ Προγράμματα γνωστικής ανάπτυξης
- ✦ Μέθοδος

polygnosi.gr
41^ο έτος

ΧΑΝΙΑ Πλατεία Δεξαμενής τηλ. 28210 40400
ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ τηλ. 28230 42142

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

“Solour: Απ’ τα Χανιά στο Αϊβαλί: Ένα ταξίδι στον χρόνο”

Εκθεση με τίτλο “Solour: Απ’ τα Χανιά στο Αϊβαλί: Ένα ταξίδι στον χρόνο», θα εγκαινιαστεί στις 11 Σεπτεμβρίου στις 8μ.μ. και θα λειτουργεί έως τις 8 Οκτωβρίου στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου.

της ιστορίας με τη μορφή comics αλλά και τη χρήση πηγών (καρτποστάλ, παλιές φωτογραφίες, στολές, πλοία, κ.λπ.) κατά τη σχεδίαση.

“Ένα ταξίδι στον χρόνο”:

Η Μικρασιατική καταστροφή και η Συνθήκη της Λοζάνης με τη ματιά της τρίτης και τέταρτης γενιάς προσφύγων.

Εγκαίνια: Παρασκευή 11 Σεπτεμβρίου,

8μ.μ.

Η έκθεση θα πλαισιωθεί από παράλληλες εκδηλώσεις: Ξεναγήσεις, επιστημονική ημερίδα (26/9), μαθητικό workshop. Συνδιοργάνωση: Δήμος Χανίων, Κοινωνική Επιχείρηση Πολιτισμού και Περιβάλλοντος Δήμου Χανίων, Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, Σύνδεσμος Φιλολόγων Νομού Χανίων.

ΑΠΟΨΕ ΣΤΗ ΝΕΑ ΧΩΡΑ

Βραδιά σαρδέλας

Αφθονη σαρδέλα θα έχουν την ευκαιρία να γευτούν όσοι συμμετέχουν στη “Βραδιά Σαρδέλας” που διοργανώνει το Aria Delmar δίπλα από το κολυμβητήριο στην περιοχή της Νέας Χώρας, σήμερα Σάββατο στις 8:30 το βράδυ.

Όπως ανέφερε ο κ. Νίκος Ηλιάκης εκ μέρους της επιχείρησης Aria Del Mar, «επειδή μεγαλώσαμε στην περιοχή της Νέας Χώρας θέλουμε ο θεσμός της γιορτής Σαρδέλας να συνεχιστεί, όπως γίνεται εδώ και δεκαπέντε χρόνια με επιτυχία» ανέφερε ο κ. Νίκος Ηλιάκης εκ μέρους της επιχείρησης Aria Del Mar.

«Θέλουμε ο θεσμός της γιορτής σαρδέλας να συνεχιστεί, όπως γίνεται εδώ και δεκαπέντε χρόνια με επιτυχία» ανέφερε ο κ. Νίκος Ηλιάκης εκ μέρους της επιχείρησης Aria Del Mar.

Η βραδιά σαρδέλας θα λάβει χώρα στον αύλειο χώρο αλλά και εντός του καταστήματος Aria Del Mar και η διανομή σαρδέλας θα είναι δωρεάν για όλους. Θα συμμετέχει επίσης μουσικό συγκρότημα.

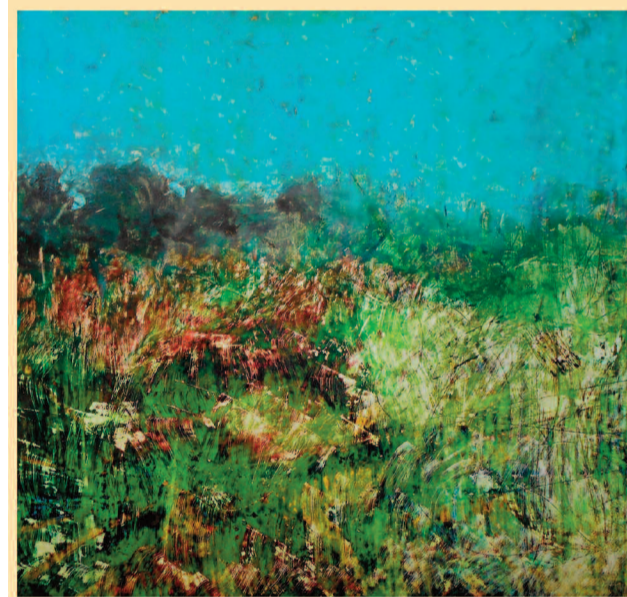
«Θα προσπαθήσουμε να κρατήσουμε το έθιμο αυτό ζωντανό για το καλό της περιοχής» σημείωσε ο κ. Ηλιάκης.

ΑΥΡΙΟ ΚΥΡΙΑΚΗ

Συναυλία στον Εμπρόσνερο

Συναυλία θα πραγματοποιηθεί στο Θέατρο “Μίκης Θεοδωράκης” (πρώην Δημοτικό Θέατρο στην θέση “Κρεμαστός” στον Εμπρόσνερο Αποκορώνου) αύριο Κυριακή για φιλανθρωπικό σκοπό. Συγκεκριμένα τα έσοδα θα ενισχύσουν τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό και το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Αποκώρωνα.

Την συναυλία που θα αρχίσει στις 8μ.μ. θα ανοίξει ο συνεργάτης της αίθουσας “Μάνος Κατράκης” Eric Whibley. Γενική είσοδος 7,50 €.

ΣΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΡΟ

Εκθεση ζωγραφικής Σοφίας Δατσέρη

Τα εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής της Σοφίας Δατσέρη με τίτλο “LANDESCAPES” θα γίνουν στον Ιστιοπλοϊκό Ομίλο Χανίων στο Νεώριο Μόρο, τη Δευτέρα 7 Σεπτεμβρίου στις 8μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει έως και τις 14 Σεπτεμβρίου και οι ώρες που θα μπορεί το κοινό να την επισκεφθεί θα είναι από τις 10 το πρωί έως και τις 11 το βράδυ. Η Σοφία Δατσέρη εκθέτει έργα της, εμπνευσμένα κυρίως από το κρη-

τικό τοπίο. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η έκθεση παρουσιάζει και έργα εμπνευσμένα από την ελληνική παραδοσιακή τέχνη, με σύμβολα που οι ρίζες τους ακουμπούν και το αρχαίο κρητικό παρελθόν.

Λ. ΜΑΧΑΙΡΙΤΣΑΣ - Γ. ΚΟΤΣΙΡΑΣ

“Έτσι... & αλλιώς”

Συναυλία των Λαυρέντη Μαχαιρίτσα - Γιάννη Κότσιρα θα δοθεί την Τρίτη 8 Σεπτεμβρίου στο Θέατρο Ανατολικής Τάφρου και ώρα 9:30μ.μ.

Είσοδος: 15 € - Προώληση: 13 €.

Σημεία προώλησης: viva.gr, 11876, PUBLIC και στο κιόσκι στην πλατεία Δημοτικής Αγοράς.

Δύο ξεχωριστοί καλλιτέχνες, από τους σημαντικότερους της ελληνικής μουσικής σκηνής, ενώνουν ξανά τις δυνάμεις τους και έρχονται να συνεχίσουν από εκεί που είχαν μείνει πριν χρόνια με ένα μοίρασμα που τους έλειψε επί σκηνής, όπως έχει λείψει και σ’ εμάς ο μοναδικός τους τρόπος να μας ξεσπώνουν με τα τραγούδια τους χαρίζοντας μας αξέχαστες στιγμές και απρόσμενες εκπλήξεις!

Ξέρουμε καλά πως οι δυο τους δε θα μας αφήσουν λεπτό να βαρεθούμε!

Ο μοναδικός τους τρόπος να “παντρεύουν” το ροκ με το λαϊκό, τον ηλεκτρικό ήχο με τη μελωδία και τον λυρισμό, η ευκολία τους να φλερτάρουν με το διαφορετικό και να “αναγεννούν” αγαπημένα τραγούδια με δημιουργικές διασκευές γεμάτες φαντασία και πάθος είναι τα συστατικά για την εκρηκτική τους συνεύρεση.

ΝΕΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

A U T U M N 2 0 1 5

www.oikos365.gr | Τ. 28210 76221 (εσωτ-31)

ΟΙΚΟΣ

365

love begins at home

1ο χλμ. Νέας Εθνικής Οδού
Μουρνιών - Βαμβακοπούλου

oikos 365

* χαμηλές χρεώσεις για μεταφορά
φοιτητικών αγορών σε όλη την Ελλάδα

149€

35€

Αναζητήστε το νέο κατάλογο
στο site μας www.oikos365.gr

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΔΑΚΗΣ

Συναντήσαμε τον συνθέτη και μουσικολόγο Κωνσταντίνο Κακαβελάκη πριν λίγες ημέρες σε μια πολύ ενδιαφέρουσα εκδήλωση στον Βάμο, ένα αφιέρωμα στον Νίκο Καζαντζάκη, που έγινε σε συνεργασία με τον Δήμο Αποκορώνου, την τοπική επιτροπή Χανίων της Διεθνούς Εταιρείας Καζαντζάκη και τον πολιτιστικό Σύλλογο Βάμου. Παρουσιάστηκε ένα εκτενές μουσικό έργο βασισμένο σε μεγάλο μέρος στον λόγο του Καζαντζάκη από τις ταξιδιωτικές του εμπειρίες με αφηγητή τον Μιχάλη Αεράκη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ:

«Χρειάζεται να τονωθεί η νέα δημιουργικότητα»

το πλαίσιο αυτό ακούστηκε για πρώτη φορά η κρητική σουίτα του Κωνσταντίνου Κακαβελάκη καθώς και αποσπάσματα από τα δελφικά τοπία, συνθέσεις αφιερωμένες στο αμφικτυωνικό πνεύμα και την ανθρωπινή συμφιλίωση από τη γενικότερη εργασία του ΑΙΘΗΡ - AETHER.

Με την ευκαιρία αυτή κάναμε μια συζήτηση που αποκαλύπτει τη σημερινή αναγκαιότητα για περισσότερες νέες προσπάθειες και στο πεδίο της νέας μουσικής δημιουργίας και στην περιφέρεια.

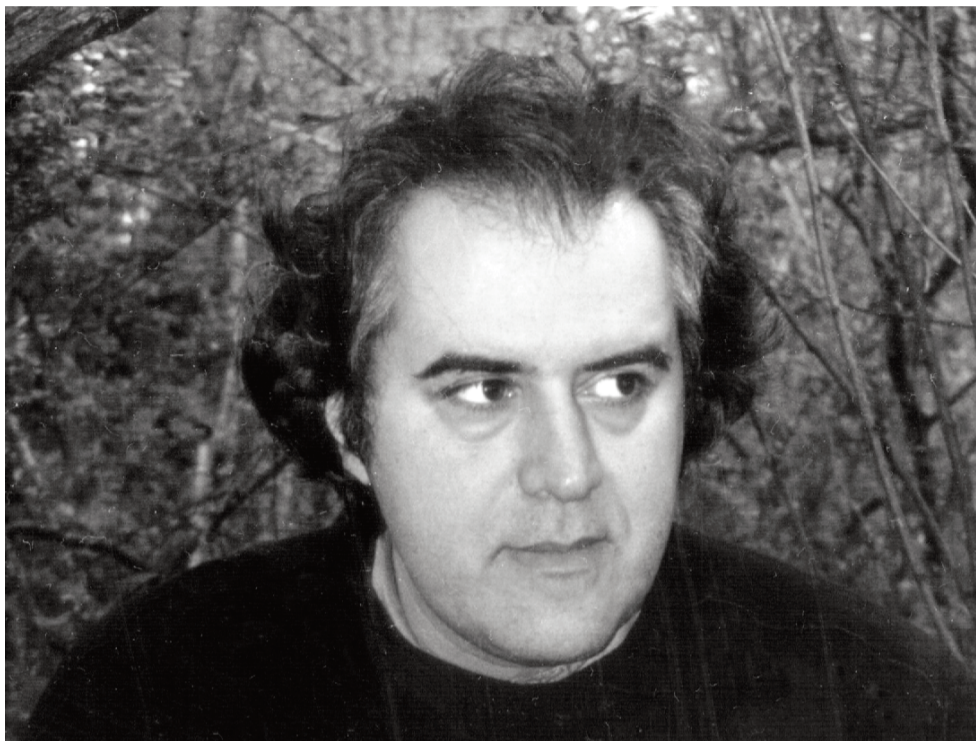
Μιλήστε μου γι' αυτή τη συνάντησή σας με τον Καζαντζάκη στην Κρήτη το 2015;

Με χαροποίησε ιδιαίτερα το γεγονός ότι βρέθηκα ξανά στην Κρήτη με αφορμή τον Νίκο Καζαντζάκη και γι' αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Δήμο Αποκορώνου, την τοπική επιτροπή Χανίων της Διεθνούς Εταιρείας Ν. Καζαντζάκη, τον Πολιτιστικό Σύλλογο Βάμου, τον καλλιτεχνικό διευθυντή του Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε.Κ. Μιχάλη Αεράκη, και τους μουσικούς που συνεργαστήκαμε. Ήταν μια πολύ επιτυχημένη εκδήλωση που ανέδειξε ακριβώς αυτό το ανήσυχο πνεύμα του μεγάλου Κρητικού συγγραφέα στη πραγματική του διάσταση σε μια νέα περίοδο παγκόσμιας κρίσης. Ανέδειξε επίσης τη πολιτιστική πολιτική της εποχής, το πλατύ πνεύμα αλλά και την οδυσειϊκή καταγωγή του Έλληνα και του Κρητικού που πέρα από τη μεγάλη σύνδεση με τον τόπο του, η περιπλάνηση αποτελεί για αυτόν την αέναη πηγή δημιουργίας και έμπνευσης.

Μια νοητική και σωματική περιπλάνηση που αντιμάχεται την περιχαράκωση, τον αλληλοσπαραγμό, το τοπικιστικό απόλυτο, τον μικρόχαρο καθουσιασμό και νοιάζεται στην ουσία της για τον συνάνθρωπο, την εγρήγορση και τη διατήρηση της ανθρωπίνης παγκόσμιας ειρήνης και συμφιλίωσης μέσα από πολλές διακινδυνεύσεις. Βρήκε σημαντική ανταπόκριση και είμαι ιδιαίτερα ευτυχής γι' αυτό.

Οι σπουδές σας περιλάμβαναν μουσικολογία, βυζαντινολογία, επικοινωνιακή έρευνα αλλά και φιλοσοφία. Τι σας οδήγησε σε αυτή την πολύτροπη αναζήτηση αλλά και πώς μπορεί να συνδυάσει κανείς τη ματιά του επιστήμονα με εκείνη του καλλιτέχνη;

Η σημερινή αναζήτηση στο πεδίο της μουσικής σύνθεσης υπερβαίνει τις οριοθετήσεις που είχαν διαγραφεί τον προηγούμενο αιώνα. Σήμερα η μουσική ηχητική σύνθεση και δημιουργία διερευνά πολλαπλά επίπεδα εφαρμογών αλλά ταυτόχρονα και αφαιρέσεων που μπορούν να συνδυάζονται και με νέες φιλοσοφικές αναζητήσεις που είναι πολύ απαραίτητες για ένα στέρεο προσανατολισμό μιας σύγχρονης δημιουργικής αναστοχαστικής μουσικής σκέψης που δύναται να κινείται προς διαφορετικές κατευθύνσεις. Η επιστημονικότητα στο πεδίο της μουσικής δημιουργίας μπορεί να λειτουργεί σαν μια πηγή έμπνευσης, σαν μια σπίθα ώθησης της δημιουργικής φαντασίας προς νέες διερευνήσεις και ατμόσφαιρες, δεν θα πρέπει όμως να την αναστέλλει ή να την εξουδετερώνει ή να την περιχαράκωνει. Η παρουσία μου σε διεθνή ερευνητικά Ινστιτούτα του εξωτερικού αλλά και σε ακαδημαϊκές συμπράξεις στην Ελλάδα απλά μου δίδει μια μεγαλύτερη ευ-

Προσανατολισμός μου και προσωπικός αγώνας είναι η εμβάθυνση στην ουσία της μουσικής δημιουργίας και της έρευνας.

ρύτητα θεώρησης των προβλημάτων σε μια μεγαλύτερη κλίμακα.

Η Ελλάδα διαθέτει πλούσια μουσική λαϊκή παράδοση αλλά για λόγους ιστορικούς η επαφή της με τις εξελίξεις της δυτικής μουσικής δεν ήταν στενή και συστηματική. Απόρροια αυτού είναι σήμερα να διαπιστώνει κανείς μια ισχνή ανάπτυξη στον χώρο της "κλασικής" ή "σύγχρονης" λεγόμενης μουσικής: λίγες ορχήστρες, ελάχιστοι κατάλληλοι συναυλιακοί χώροι, περιορισμένο κοινό. Πώς θα περιγράφατε εσείς αυτή τη σχέση Ελλάδας και Δύσης στα μουσικά πράγματα;

Αυτό είναι ένα πολύ μεγάλο ζήτημα με ιστορικές, κοινωνικές πολιτικές και άλλες προεκτάσεις. Σήμερα μετά από πολλές επαναπροσδιοριστικές εκτιμήσεις συμπεραίνουμε ότι ο ελλαδικός χώρος γενικότερα έμεινε πίσω από τις εξελίξεις και εφαρμογές της πολυφωνικής και οργανικής μουσικής τεχνολογικής ανάπτυξης της Δύσης λόγω της μεγάλης ανάπτυξης της ομοφωνικής παράδοσης στην κυρίως Ελλάδα, πράγμα το οποίο δεν ωφέλησε την εξοικείωση και οργάνωση των Ελλήνων στις πιο σύγχρονες τεχνικές κατακτήσεις της μουσικής έκφρασης από την περίοδο της Αναγέννησης και έπειτα. Ξεχωριστές και λιγοστές περιπτώσεις Ελλήνων επιφανών μουσουργών ή δεξιοτεχνών ή λογίων που διέπρεψαν με αυτοθυσία επέτυχαν μια σύγκλιση με την κεντρική Ευρώπη. Μερικοί από αυτούς που είχαν και την ελληνική ανατολική εμπειρία αποτελούσαν πάντα μια πνευματική γέφυρα μεταφοράς πολλών μουσικών και μεθόδων ανάπτυξης της μουσικής εκφραστικότητας και έρευνας. Με την πολιτιστική πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου άρχισε μια νέα ώθηση γύρω στα 1918 και με την ίδρυση του

Κ.Ω.Θ. και της πόλης της Θεσσαλονίκης που δεν συνεχίστηκε τουλάχιστο στο δημιουργικό μουσικό πεδίο. Πολλοί σήμερα που φτάνουν στα επίπεδα υψηλής δεξιοτεχνίας στα μουσικά όργανα με επίπονες μακροχρόνιες σπουδές και προσωπική αφιέρωση προσπαθούν να γεφυρώσουν μόνοι τους και με ηρωικό τρόπο χάσματα ηχητικών κόσμων, αντιλήψεων και ατμοσφαιρών. Στην πορεία όμως διαπιστώνουν ότι πολλά θέματα που αφορούν την έκβαση ενός επιτυχούς αποτελέσματος στο συνδυασμό αντίρροπων εκφραστικών δυνάμεων παραμένουν και πάλι στο πεδίο της ενδελεχούς έρευνας.

Η φωταγώγηση και μορφοποίηση του άμορφου της ανατολικής συνείδησης όπως σημειώνει ο Καζαντζάκης θα πρέπει να συναντηθεί και να συμπλιωθεί με τη δυτική σκέψη με ένα τρόπο ανασυνθετικό. Πράγμα που απαιτεί σκληρή εργασία και μεγάλο επενδυτικό κόπο ιδιαίτερα στον χώρο των Τεχνών. Η δε κρητική μουσική παράδοση και έκφραση από την αρχαία εποχή, τον μεσαίωνα, την αναγέννηση και τον νεοελληνικό ρομαντισμό αποτελεί ένα πολύ ιδιαίτερο κεφάλαιο.

Για το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας σημειώνω ότι η σημερινή γενικευμένη κρίση επιφέρει προοδευτικά μια κρίση αξιών ενώ προβάλλει το πρόβλημα της έλλειψης παρουσίας μιας σύγχρονης δυναμικής μουσικής δημιουργίας που συντρέπει με τη δυνατότητα αντιμετώπισης της κρίσης του μουσικού μοντερνισμού και μεταμοντερνισμού, η οποία δεν δύναται κυρίως οικονομικά να αυτοτροφοδοτηθεί στο πλαίσιο των νέων απαιτήσεων που προκύπτουν από τη σκληρή επιτάχυνση της παγκοσμιοποίησης.

Επίσης η αναδημιουργική εκμετάλλευση του μεγάλου πλούτου της λαϊκής μουσικής

μας παράδοσης δεν συνεχίζεται με το στοχαστικό βάθος και τη σοβαρότητα που αντιμετώπισαν το ζήτημα προηγούμενες γενεές και αυτό μάλιστα στις μέρες μας γίνεται αντιληπτό πολλές φορές σε συνδυασμό μάλιστα με ένα ασαφή αισθητικό τρόπο χρήσης του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού που ενισχύει την απροσδιοριστία. Έτσι στις μέρες μας κάνει την εμφάνισή του ένα μεγάλο κενό ουσιαστικής μουσικής επικοινωνίας των ευρωπαϊκών κοινών τόπων μέσω ενός παράδοξου πολυμερισμού και πολυμορφικής αποδόμησης.

Οι προεκτάσεις του είναι βαθιές και δεν μπορεί απλά να καλυφθεί από την αυθόρμητη συμμετοχική συνδρομή κοινωνικών μέσων δικτύωσης ή τον εσπευσμένο εναγώνιο τονισμό τοπικιστών μέσα από την τουριστική αναγκαιότητα ή τη φτηνή πολιτική εκμετάλλευση ή τη συνδυαστική τόνωση εμπορικών δραστηριοτήτων. Εύκολες δε συγκρίσεις με μεγάλους μουσουργούς, όπως ο Μοτσαρτ, είναι τουλάχιστον αφέλειες. Εδώ απαιτείται γενικότερα ίσως μια νέα συγκρότηση της δημιουργικής ευρωπαϊκής πολιτιστικής πορείας στον χώρο των τεχνών και τη σχέση της με τα διαφορετικά περιβάλλοντα και τις μεταβολές της κοινωνικής ψυχολογίας.

Ο πολιτισμός αναφέρεται συχνά από τους πολιτικούς ως εν δυνάμει μοχλός ανάπτυξης. Ωστόσο, πέρα από λίγα μουσεία που αφορούν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό δεν βλέπουμε συστηματικές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση. Τι φταίει; Τι χρειάζεται;

Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός είναι μια κληρονομιά ακόμα και στο πεδίο της μουσικής έρευνας που δεν μελετάται στο βάθος του και με τη συστηματικότητα που θα έπρεπε για να μπορέσουμε να βγούμε κερδισμένοι. Τα μουσεία μας συντηρούν ένα αποσπασματικό υλικό μέρος κυρίως της αρχαίας πολιτιστικής μας μνήμης που όμως και αυτό είναι πολύ σημαντικό για να αντλήσουμε πολύτιμα συμπεράσματα. Η συστηματικοποίηση μιας συνδυαστικής εμβάθυνσης όμως στην ευρύτερη πολιτιστική μας κληρονομιά και τη μουσική αρχαιολογία με προέκταση προς το μέλλον είναι ένα θέμα που χρειάζεται οργάνωση της έρευνας προς πολλαπλές συγκεκριμένες κατευθύνσεις και τομείς. Χρειάζεται επίσης τροχοδρόμηση των αποτελεσμάτων προς ένα νέο αναδημιουργικό εφαρμόσιμο σχέδιο που θα μπορέσουν να γίνουν κοινωνικά περισσότερο άνθρωποι και να έχει και χρησιμότητα. Πράγμα το οποίο δεν είναι θέμα ενός μόνο ερευνητή ή στοχαστή ή δημιουργού. Χρειάζεται επίπονο συντονιστικό έργο, διαχείριση, διάλογο με ευθύνη και στοχευμένη ελεγχόμενη χρηματοδότηση.

Η μουσική Παιδεία στην Ελλάδα είναι ένα θέμα μεγάλο, όπως άλλωστε και γενικότερα η Παιδεία. Εχοντας την εμπειρία του καθηγητή μουσικής τι πιστεύετε ότι μας λείπει ως κοινωνία και Πολιτεία;

Η Ελλάδα διαθέτει άξιους εκπαιδευτικούς στον τομέα της μουσικής Παιδείας σε όλες τις βαθμίδες. Θα επιθυμούσα όμως μεγαλύτερη δραστηριότητα στο πεδίο των διεθνών και τοπικών συνεργασιών και στην υποστήριξη της στρατηγικής έρευνας, και ως είναι οι προσεγγίσεις γενικά δύσκολες.

Μεγάλη απώλεια θεωρώ την ευκαιρία υλοποίησης μιας Ανώτατης Μουσικής Ακαδημίας στην Ελλάδα πριν λίγα χρόνια. Θέλω να διατηρώ τις ελπίδες μου για μια ιδρυση της στο μέλλον. Αυτό που θεωρώ όμως ακόμα πιο πολύ σημαντικό είναι η τοπική δημιουργική συνεργασία μέσα από στοχευμένα και συντονισμένα ερευνητικά πεδία και σχεδιασμούς μακράς πνοής και στο πεδίο των μουσικών εφαρμογών έτσι ώστε να τονωθεί κυρίως η νέα δημιουργικότητα η οποία στη κυριολεξία έχει ατονήσει. Αποτελεί προϋπόθεση για να προχωρήσουν η ευρύτερη ευρωπαϊκή σκέψη και οι άνθρωποι της. Θεωρώ επιζήμια την υπερβολική ανακάλυψη του μουσικού παρελθόντος χωρίς να υπάρχει εξισορροπητική αναλογία παρουσίας της σύγχρονης δημιουργίας.

Σε ό,τι αφορά την ελληνική περιφέρεια, νομίζετε ότι υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης μουσικών πυρήνων πολιτισμού με υπερτοπική εμβέλεια; Είναι εφικτό κάτι τέτοιο και υπό ποιες προϋποθέσεις;

Η ελληνική περιφέρεια έχει μεγάλες δυνατότητες τόνωσης της ανάπτυξης μουσικών πυρήνων πολιτισμού με υπερτοπική εμβέλεια και θα πρέπει να το πράξει χωρίς να πέσει όμως στη παγίδα μιας μονοδιάστατης διαχείρισης αυτών των δραστηριοτήτων. Θα πρέπει να δώσει πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης κυρίως σε δημιουργούς αλλά και ερμηνευτές που θα καλούνται συντονισμένα να παρουσιάσουν έργο, αλλά επίσης και σε ερευνητές που έχουν διάθεση να εμβαθύνουν σε διαφορετικά ενδιαφέροντα τοπικά πολιτιστικά πεδία έρευνας.

Σε μια συζήτηση που είχαμε, μου εξομολογήθήκατε ότι θέλετε να επικεντρώσετε τις δραστηριότητές σας και να αφοσιωθείτε περισσότερο στη μουσική σύνθεση. Τι περιλαμβάνουν τα σχέδιά σας;

Προσανατολισμός μου και προσωπικός αγώνας είναι η εμβάθυνση στην ουσία της μουσικής δημιουργίας και της έρευνας. Παράλληλα όμως με απασχολούν και οι μορφές κοινωνικοποίησης της ποιοτικής μουσικής όπως κάνω εδώ και πολλά χρόνια π.χ. και από τον τηλεοπτικό σταθμό της Βουλής, το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο και με τον Σύλλογο Φίλων του Μότσαρτ και με άλλες δημιουργικές μου και ερευνητικές δραστηριότητες στο εξωτερικό. Πιστεύω ότι η προβολή και μεθοδική αναζήτηση της ποιότητας είναι ένα διαρκές αίτημα και ανάγκη του κόσμου που τελικά ανήκει στον ίδιο. Οι ενέργειές μου αυτές σκιαγραφούν ένα επιτυχές μοντέλο διαρκούς ενημέρωσης και σύνδεσης της υψηλής απαιτήσεων μουσικής τέχνης με το πλατύ κοινό αλλά και με τους πιο απαιτητικούς ενδιαφερόμενους. Βρήκε πλατιά ανταπόκριση. Αποτελεί ταυτόχρονα ένα ανοιχτό διαρκές εργαστήριο ανταλλαγής δημιουργικών ιδεών και έμπνευσης για τη νεολαία, τον εργαζόμενο, τον ειδικά ενδιαφερόμενο και την ώριμη ηλικία.

Ο μεσοπρόθεσμος στόχος μου περιλαμβάνει στη περίμετρό του τον διαρκή μουσικό αναπροσανατολισμό ως κίνηση και μακροπρόθεσμα τη πράξη δημιουργίας ως αντίσταση και αγρύπνια απέναντι στον εξαναγκαστικό ευτελισμό του νου μας και του νευρικού μας συστήματος. Επίσης θεωρώ σημαντική την έγκαιρη ενημέρωση για τις κατακτήσεις της παγκόσμιας μουσικής δημιουργίας και μουσικής ερμηνείας να γίνεται όχι μόνο μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα αλλά μέσα από τα ζωντανά εργαστήρια δημιουργίας και τη μουσική πράξη. Θα επιθυμούσα ειδικότερες εκπομπές με πιο διεισδυτική διεθνή μουσική ενημέρωση και την ενίσχυση όλων των λιγοστών ορχηστρών και λυρικών οργανισμών που διαθέτει η χώρα με στόχευση ένα υψηλό και ανταγωνιστικό παραγωγικό αποτέλεσμα.

Το αίτημα για καλύτερη και ποιοτικότερη μουσική έκφραση είναι ένα διεθνές αίτημα που παραμένει και στη χώρα μας ισχυρό πέρα από κάθε πολιτική χροιά συναφασμένο με τη διαρκή ανάγκη για διαρκή βελτίωση της ανθρώπινης δημιουργίας και κοινωνικότητας, τη πνευματική ανταλλαγή και την αξιοπρεπή επιβίωση.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Το τελευταίο αίνιγμα

» Marisha Pessl

«Το πρόβλημα μ' εσένα, ΜακΓκραθ», είπε ο Μπέκμαν, αδειάζοντας στα ποτήρια μας ό,τι είχε μείνει στο μπουκάλι, «είναι ότι δεν σέβεσαι τον ζόφο. Το σκοτεινό ανεξήγητο. Αυτό που δεν μπορείς να εξηγήσεις με τίποτα. Οι δημοσιογράφοι είστε σαν μπουλντόζες που γκρεμίζουν τα μυστήρια των ανθρώπων, αδιαφορείτε για τα πράγματα που τόσο αδίστακτα φέρνετε στο φως, ψάχνετε για κάτι πανίσχυρο...». Εγειρε πίσω στην πολυθρόνα του και τα σκούρα του μάτια διασταυρώθηκαν με τα δικά μου. «...Κάτι που δεν θέλει να ανακαλυφθεί. Και που δεν θα ανακαλυφθεί ποτέ». Αναφερόταν στον Κορντόβα.

Ο βετεράνος ρεπόρτερ Σκοτ ΜακΓκραθ, το παλμαρέ του οποίου περιλαμβάνει πλήθος ριψοκίνδυνων ρεπορτάζ σε κάθε μήκος και πλάτος της γης, αποφασίζει να καταπιαστεί ξανά, λίγα χρόνια μετά, με τον μυστηριώδη σκηνοθέτη κινηματογράφου Κορντόβα. Εκείνο το ημιτέλες ρεπορτάζ αποτέλεσε το επαγγελματικό κύκνειο άσμα του, οι υποψίες σχετικά με την κατηγορία για παιδοφιλία του σκηνοθέτη όχι μόνο δεν αποδείχτηκαν ποτέ, αλλά αντίθετα έφεραν τον ίδιο αντιμέτωπο με τη δικαιοσύνη, ενώ ακολούθως αναγκάστηκε να δει τις πόρτες στα μέσα ενημέρωσης να κλείνουν η μία μετά την άλλη. Ο Κορντόβα είχε βγει νικητής στην άτυπη εκείνη μονομαχία και μάλιστα με έναν τρόπο άκρως εμφατικό. Τώρα, ο θάνατος της κόρης του

Ασλεί, το πτώμα της οποίας βρέθηκε σε μια εγκαταλελειμμένη αποθήκη του νότιου Μανχάταν, και τον οποίο οι αρχές επίσημα χαρακτήρισαν ως αυτοκτονία, δίνει στον ΜακΓκραθ την αφορμή να επανέλθει και, ξεκινώντας από τα αίτια θανάτου της νεαρής, να ολοκληρώσει εκείνο το ρεπορτάζ, να τεθεί ακόμα μια φορά αντιμέτωπος με τον Κορντόβα.

Ο Κορντόβα αποτελεί το ξεκάθαρο ατού του βιβλίου της Πεσλ, η οποία πλάθει έναν σύνθετο και ολοκληρωμένο ήρωα από το μηδέν, εξοπλίζοντάς τον με όλα τα απαραίτητα βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία. Ο Κορντόβα, σκηνοθέτης ταινιών τρόμου, βρέθηκε γρήγορα έξω από την επίσημη κινηματογραφική βιομηχανία, απομονώθηκε σε ένα τεράστιο, δυσπρόσιτο σπίτι, περικυκλωμένο από μια αχανή δασική έκταση, και συνέχισε να κάνει ταινίες που προορίζονταν για ένα σκληρό και φανατικό κοινό, οργανωμένο στο διαδίκτυο. Οι φήμες γύρω από την κάθε ταινία του αγγίζουν τα όρια της υπερβολής, ενώ η ζωή του δημιουργού στο σκοτεινό περιθώριο έχει καταφέρει να δημιουργήσει έναν τεράστιο μύθο σχετικά με το άτομο του.

«Το σκοτάδι. Ξέρω ότι δύσκολα γίνεται κατανόητο σήμερα, αλλά ο πραγματικός καλλιτέχνης χρειάζεται σκοτάδι για να δημιουργήσει. Αυτό του δίνει δύναμη. Τον κάνει αόρατο. Όσο λιγότερα ξέρει ο κόσμος γι' αυτόν

(μτφρ. Αύγουστος Κορτώ, εκδόσεις Διόπτρα)

-πού ζει, από πού κατάγεται, ποιες είναι οι μυστικές του μεθοδικό-τόσο περισσότερη δύναμη διαθέτει. Όσο πιο πολλές ανουσίες πληροφορίες γι' αυτόν καταπίνει ο κόσμος, τόσο πιο μικρή και στεγνή γίνεται η τέχνη του, ώσπου συρρικνώνεται σ' ένα ευτελές καθημερινό καταναλωτικό αντικείμενο, σαν τα δημοφιλή που τρως στο πρωινό σου».

Κατά τη διάρκεια της έρευνάς του, ο ΜακΓκραθ, ορθολογιστής δίχως πίστη στο μεταφυσικό, θα βρεθεί αντιμέτωπος με πλήθος εμποδίων, θα αμφισβητήσει αυτό που βλέπουν τα μάτια του, θα βρει συνοδοιπόρους, τους οποίους θα αναγκαστεί να εμπιστευτεί και θα δει τα στοιχεία να εξαφανίζονται λίγο μόλις μετά την αδιαμφισβήτητη για εκείνον εμφάνισή τους. Παρά τις οκτακόσιες σελίδες του, το μυθιστόρημα της Πεσλ καθηλώνει τον αναγνώστη, παρασύροντάς τον μαζί με τον ΜακΓκραθ σε έναν κόσμο σκοτεινό, εκεί που τα όρια ανάμεσα στον ορθολογισμό και τη μεταφυσική είναι τουλάχιστον δυσδιάκριτα, ή, για να το θέσω καλύτερα, σε έναν κόσμο στον οποίο η ορθολογική σκέψη και θεώρηση των πραγμάτων δεν θα αποκλείσουν τον τρόπο και την αμφιβολία. Μυθιστόρημα γεμάτο αρετές για το είδος του, εντυπωσιακό σε σύλληψη και εκτέλεση, διαθέτει τα απαραίτητα ευρήματα που προάγουν την πλοκή, δεν στερείται δράσης και κλισέ, δίχως όμως να γίνεται κατάχρησή τους. Και πάνω απ' όλα διαθέτει έναν ήρωα όπως ο Κορντόβα.

Βιβλία

**Η νοσταλγία
Πότε λοιπόν είναι
κανείς σπίτι του;
Μπαρμπάρα Κασσέν**

Εκδότης: Μελάρι

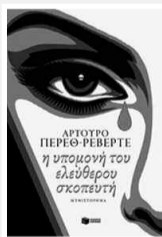

Νοσταλγία: ελληνική επινόηση, αλλά ελληνική λέξη! Η κορυφαία φιλοσοφός και κλασική φιλόλογος Μπαρμπάρα Κασσέν, υπογράφει ένα σαγηνευτικό δοκίμιο για το "ασφυκτικό και γλυκό συναίσθημα" της νοσταλγίας και ανιχνεύει, συνοδευόμενη από τον Οδυσσέα, τον Αινεία και την Αρεντ, τη σχέση των ανθρώπων με τον χρόνο, την πατρίδα και τη γλώσσα ή τις γλώσσες τους, δίνοντας ένα γενναίο ψυχο μάθημα ανθρωπισμού. "Ρίζωμα και ξεριζωμός: να τι είναι η νοσταλγία".

**Η υπομονή
του ελεύθερου
σκοπευτή**

Αρτούρο Πέρεθ-Ρεβέρτε

Εκδότης: Πατάκης

Ένας τρομοκράτης της τέχνης. Έτσι αποκαλούν τον Σνάπερ στον μικρόκοσμο του γκράφιτι, επειδή είναι διάσημος για την επιμονή του να μην παίζει το παιχνίδι της "εξημερωμένης" τέχνης του δρόμου. Η ανάθεση ενός έργου για τη δουλειά του φέρνει την ιστορική τέχνης Αλεχάντρα πίσω από τα ίχνη του. Κανείς δεν έχει δει ποτέ το πρόσωπό του ούτε γνωρίζει πού βρίσκεται. Η αναζήτηση θα οδηγήσει την Αλεχάντρα από τη Μαδρίτη έως τη Νάπολη, στην προσπάθειά της να αποκρυπτογραφήσει τον στόχο που σημαδεύει το θανατηφόρο στόχαστρο του μοναχικού κυνηγού.

ΕπιILON

Χάουαρντ Τζέικομπσον

Εκδότης: Ψυχογιός

Ένας άντρας και μια γυναίκα ερωτεύονται χωρίς να ξέρουν από πού

έρχονται και πού πάνε. Ο Κέβερν δε γνωρίζει γιατί ο πατέρας του πάντα του σφράγιζε τα χείλη με το χέρι όταν εκστόμιζε τη λέξη που αρχίζει από Ε. Ούτε τότε ούτε τώρα είναι η κατάλληλη στιγμή και το κατάλληλο μέρος για να κάνει ερωτήσεις. Αλλά και η Αιλίν μεγάλωσε μέσα στο σκοτάδι για το ποια ήταν και από πού καταγόταν. Στο πρώτο τους ραντεβού ο Κέβερν φιλά τις μελανιές κάτω απ' τα μάτια της. Δε ρωτά ποιος την πλήγωσε. Η βία είναι κάτι πολύ συνηθισμένο. Δεν είναι φίγουροι αν έχουν ερωτευτεί ο ένας τον άλλον με τη θέλησή τους ή κάποιοι κίνησε τα νήματα. Αλλά ποιος θα το έκανε και γιατί;

Καλή αντάμωση εκεί ψηλά

Πιερ Λεμέτρ

Εκδότης: Μίνωας

Με τη λήξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, δύο στρατιώτες επιστρέφουν από τα χαρακώματα φέροντας σοβαρά σωματικά και ψυχικά τραύματα. Θα προσπαθήσουν να επιβιώσουν σε μια Γαλλία που ξέρει να δοξάζει τους νεκρούς της, δεν μπορεί όμως να εξασφαλίσει μια αξιοπρεπή ζωή σε αυτούς που της χάρισαν τη νίκη. Οι δύο φίλοι -ο Αλμπέρ, ένας ταπεινός καταγωγής δημόσιος υπάλληλος, και ο Εντουάρ, ένας καλλιτέχνης, περιφρονημένος από τον αυταρχικό τραπεζίτη πατέρα του- ζουν περιθωριοποιημένοι και αφημένοι στη μοίρα τους. Καταφεύγουν στην απάτη και καταστρώνουν ένα άνευ προηγουμένου, θεαματικό σχέδιο εθνικών διαστάσεων.

παιδότοπος

Επιμέλεια:
**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
kakatsakis@sch.gr

ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Χ. ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ

Πάμε στο Σχολικό Μουσείο Αμνάτου

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!

Λίγες μέρες, πριν ανοίξουν τα σχολεία και αρχίσουν τα μαθήματα, σκέφτηκα να πάμε με τη φαντασία μας στην Αμνάτο, ένα παλιό, μεσαιωνικό, χωριό του Νομού Ρεθύμνης και να επισκεφτούμε το ξεχωριστό Σχολικό Μουσείο που λειτουργεί εκεί απ' το 1999! Ξεναγός μας σ' αυτήν την... εκπαιδευτική επίσκεψη ο ίδιος ο δημιουργός του, ο και συγγραφέας, σχολικός σύμβουλος Χάρης Στρατιδάκης. Από τη μοναδική στο είδος της έκδοση με τίτλο "Τετράδιο Σχολικού Μουσείου Δήμου Ρεθύμνης Αμνάτος", που εφέτος κυκλοφορήθηκε, και την οποία ο και καλός μου φίλος με πολλές

χάρες Χάρης επιμελήθηκε, προέρχονται τα αποσπασματικά κείμενα που διανθισμένα με σχετικές φωτογραφίες, φιλοξενούνται στον σημερινό Παιδότοπο, βλέπετε.

Πάμε στην Αμνάτο, λοιπόν! Πάμε στο Σχολικό Μουσείο της Αμνάτου για μια πρώτη "πεταχτή" επίσκεψη. Πού να χωρέσουν εδώ όλα όσα ο φίλος μου ο Χάρης, με τόση χάρη, περιγράφει!

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης, δάσκαλος**

Καλωσήρθατε στην Αμνάτο!

Εδώ θα έχετε την ευκαιρία να περιηγηθείτε στα στενά ενός πολύ παλιού χωριού, ενός χωριού μεσαιωνικού, που αρχικά ήταν οχυρωμένο. Θα δείτε μπροστά σας ένα από τα εντυπωσιακότερα θυρώματα της Κρήτης και θα ανακαλύψετε βενετσιάνικους θόλους και αφανείς πολεμιστρες στα ισόγεια κατοικιών[...]

Θα επισκεφθείτε επίσης τα δύο Μουσεία που λειτουργούν, το Λαογραφικό και το Σχολικό. Ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτετε, θα μπορέσετε να παρακολουθήσετε από μια απλή ξενάγηση μέχρι ένα πλήρες ημερήσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που μπορεί να έχει δέκα διαφορετικά θέματα.

Αυτά για τις μικρότερες ηλικίες. Και οι μεγαλύτεροι όμως δεν θα παραπονεθείτε. Είτε είστε απλοί επισκέπτες είτε εκπαιδευτικοί, θα μπορέσετε στο Σχολικό Μουσείο όχι μόνο να παρατηρήσετε τα εκθέματα και τους εκθεσιακούς πίνακες αλλά και να μελετήσετε στη βιβλιοθήκη και στο αρχείο του και να θυμηθείτε τα μαθητικά σας χρόνια.

Η ιστορία του Σχολικού Μουσείου

Οι προσπάθειες για την ίδρυση Σχολικού Μουσείου ξεκίνησαν λίγους μήνες μετά το κλείσιμο του Σχολείου, το 1999, με κοινές ενέργειες τότε του Δήμου Αρκαδίου, του Τμήματος Περιβαλλοντικής τής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, του Κέντρου Περιβαλλοντικής Αγωγής και Ενημέρωσης "Φάλκονας" και του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμνάτου. Η απόφαση για τη δημιουργία του Δημοτικού Μουσείου ως Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου πάρθηκε το έτος 2000 και δημοσιεύτηκε σε φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης.

Σκοποί του Μουσείου είναι η διάδοση του εκπαιδευτικού υλικού που τεκμηριώνει την ιστορία της ελληνικής και ιδιαίτερα της κρητικής εκπαίδευσης, η έκθεση και έκδοση του υλικού αυτού και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σε μαθητές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης[...]

Η έκθεση του Σχολικού Μουσείου

Στον κυρίως εκθεσιακό χώρο του Μουσείου ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει μια αντιπροσωπευτική συλλογή αναγνωστικών από τα τέλη του 19ου αιώνα, μια σειρά τετραδίων που καλύπτει διάστημα ενός αιώνα, ενδεικτικά και απολυτήρια διαφόρων περιόδων, μια πλούσια σχολική μουσειακή έκθεση φυσικής ιστορίας, μια σχολική αρχαιολογική μουσειακή έκθεση, σειρά οργάνων φυσικοκοπμείας (του εμπορίου και ιδιοκατασκευές), υλικά ευπρεπισμού μαθητών (κουρευτικές μηχανές, ψαλίδια κ.ά.), οπτικοακουστικά όργανα και υλικά, υλικά μαθητικών συσσιτίων, υλικά γραφής και αναπαραγωγής της, χειροτεχνικές κατασκευές μαθητών, ιστορικό εκπαιδευτικό υλικό κ.ά.[...]

Η Βιβλιοθήκη και το Αρχείο

Η αίθουσα της Βιβλιοθήκης και του Αρχείου απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, φοιτητές και ερευνητές, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να μελετήσουν ποικίλο εκπαιδευτικό υλικό σε τραπέζι τεσσάρων θέσεων εργασίας. Στα βιβλιοστάσια περιέχονται περισσότερα από 3.500 βιβλία και περιοδικά, ταξινομημένα κατά θέμα. [...]

Το Αρχείο περιλαμβάνει υλικό που έχει διασωθεί από σχολεία του τώως Δήμου Αρκαδίου και του Δήμου Ρεθύμνης[...]

Εκπαιδευτικά προγράμματα

Όλα τα εκπαιδευτικά προγράμματα έχουν συνολική διάρκεια 3 ωρών και περιλαμβάνουν έναρξη με εισαγωγική προβολή στον χώρο του Πολιτιστικού Στεκιού, μετάβαση και εμπύκωση στις εγκαταστάσεις του Σχολικού Μουσείου (με παράλληλη διεξαγωγή άλλου προγράμματος στο Λαογραφικό Μουσείο) και επάνοδο και κλείσιμο των προγραμμάτων στο Πολιτιστικό Στέκι[...]

Η αίθουσα διδασκαλίας

Η αίθουσα προσομοίωσης της διδασκαλίας αποτελεί μια προσπάθεια αναπαράστασης μιας μεταπολεμικής σχολικής αίθουσας, με αρκετά προγενέστερα στοιχεία, που φτάνουν μέχρι και την περίοδο της Κρητικής Αυτονομίας[...]

Πολλές είναι και οι αναρτημένες εικόνες ζώων, φυτών, πρώων της ελληνικής και κρητικής, Ιστορίας, σκηνών από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη κ.ά. Στο βάθος της αίθουσας υπάρχει ειδικό έπιπλο χαρτοστάτη με περισσότερους από 300 χάρτες όλων των ειδών και περιόδων. Στην αίθουσα αυτή διεξάγεται το κυρίως τμήμα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου.

Οι εξωτερικές εγκαταστάσεις του Μουσείου

Οι εξωτερικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν διαμορφωμένο αύλειο χώρο μισού στρέμματος, με αλιτάνες αρωματικών φυτών και ευκαλύπτους, ελιές και μια εντυπωσιακή βελανιδιά. [...]

Οι εξωτερικές εγκαταστάσεις του Μουσείου περιλαμβάνουν επίσης σχολικό κήπο μισού στρέμματος, με ελιές, εσπεριδοειδή και χώρο φύτευσης λαχανικών, στον οποίο πραγματοποιείται το πρόγραμμα "Μάθημα στον σχολικό κήπο".

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΡΑΚΑΚΗ

Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Μεταγραφές

και σκόρερ

Τις μεταγραφικές κινήσεις των ομάδων της Β' κατηγορίας θα παρουσιάσουμε σήμερα στις "διαδρομές" και παράλληλα προέδρους και προπονητές αλλά και τους σκόρερ της περιόδου 2014-15 ως μία μικρή ανασκόπηση. Σήμερα λοιπόν παρουσιάζουμε τις 8 πρώτες ομάδες και σε επόμενο ένθετο των "διαδρομών" τις άλλες μισές. Δεν αναφέρουμε την Ιωνία 2000 που ουσιαστικά παραχώρησε όλους τους παίκτες και δεν θα κατέβει ενώ τους σκόρερ των δύο συλλόγων που ανέβηκαν στην Α' (Απόλλωνα, Ποσειδώνια Τσ.) μαζί με τις φωτ. των ομάδων θα τους παρουσιάσουμε στο β' μέρος του αφιερώματος. Με αστερίσκο όσοι έχουν σκοράρει και με άλλη ομάδα.

Κρ. Αστέρης Βαμβακόπουλου

Πρόεδρος: Καλούδης Μάρκος (νέος)
Προπονητής: Μπωνατάκης Γιώργος (νέος)
Ηρθαν: Κοτρωνάκης, Τρικουνάκης (ΙΝΚΑ), Σταθάκης (Ηρακλής Ν.), Κλάδος (Απόλλων), Χαραλαμπίκης (Νέοι Πλατανιά), Μαρκάκης (Κορωνίδα), Περβολαράκης (ΔΑΑΟΧ), Μπαρτζίδης (Πανακρωτηριακός), Τζαμάνης (Ρέθυμνο), Ζουμαδάκης (Κ 15 Πλατανιά).
Εφυγαν: Ιμέρι, Μαρκουλάκης (Κ 17 Ατρομήτου), Νικολι-

ουδάκης Ν. (Χάλης), Ακαστορίδης, Περράκης (ελεύθεροι)
Σκόρερ: Καβάθι 14 γκολ (1 κύπελλο), Ψαράκης 12, Γαρυφαλλής 10 (1), Βούρβακας 5, Ακαστορίδης 3, Περράκης 1, Αγγελάκης 1, Μαρκουλάκης 1, Σκίλο/Νικολάου 1. Μονάχα στο κύπελλο σκόραρε ο Βασιλείου 1 ενώ άλλο ένα τέρμα στο πρωτάθλημα και ένα στο κύπελλο προήλθαν από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

Γρανίτης Αγ. Μαρίνας

Πρόεδρος: Σχοινοπλοκάκης Γιώργος.
Προπονητής: Σεργάκης Μάριος (συνεχίζει από τα μισά της περυσινής σεζόν).
Ηρθαν: Κισσανάκης (Περιβόλια), Ιωακείμης, Κουτουλάκης (ΔΑΑΟΧ), Λούπου (ΑΕ Κυδωνίας), Μαυρεδάκης Ν. (Αστέρης Μ.), Κατωκίδης (Φωστήρας), Μικελάκης (ΙΝΚΑ), ενώ συζήτησε με τον Καληάκη της Ασιόδας.
Εφυγαν: Τερεζάκης Στρ. (Αφρ Β.), Τερεζάκης Ι. (ΔΑΑΟΧ), Μπιτσάκης, Σγουράκης Ιακ. (Ικαρος Μ.), Μελισσινός (Κε-

ραμειά), Καλλιουτζάκης (Αστέρης Μ.), Λυτινάκης Π. (Ποσειδών Καμ.).
Σκόρερ: Μαραγκάκης 22 γκολ -πρώτος σκόρερ (1 κύπελλο), Τερεζάκης Στρ. 19 -2ος σκόρερ, Μπιτσάκης 5 (1), Λόγκο 5 (1), Μπεριάδης 4, Καστρινάκης 3, Κουμανδράκης 3, Αμπραμασβίλι 1, Καλλιουτζάκης 1, Παπαδόπουλος 1. Μονάχα στο κύπελλο σκόραρε ο Βαϊγκούσης 2 ενώ άλλο ένα τέρμα στο πρωτάθλημα προήλθε από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

Απερα Μεγ. Χωράφια

Πρόεδρος: Κελαϊδής Νίκος.
Προπονητής: Φούρλας Δημήτρης.
Ηρθαν: Σπανουδάκης, Σταθάκης (Απόλλων), Αποστολάκης Ν. (Κορωνίδα), Μανουσέλης (Ποσειδών Τσ.), Σαγαράκης Χ. (ΙΝΚΑ).
Εφυγαν: Χατζηλάρης (Απόλλων), Παπαδάκης Ι., Νεσκάκης (επέστρεψαν Απόλλωνα), Κληρονόμος, Ντανιούρης (ελεύθερος).

Σκόρερ: Χατζηλάρης 11 γκολ (1 κύπελλο), Τσικουδάκης Π. 8, Κληρονόμος 6 (1), Μαρνιάκης 5 (1), Χατζηδάκης 4, Τσικουδάκης Αλ. 3 (1), Παπαδάκης Ι.* 2, Νεσκάκης* 2, Χαραλαμπίκης 2, Καρβουνιάρης 1 (1), Λαβράνος 1, Κοκοτσάκης Τιμ. 1, Κοκοτσάκης Β., Σταυρουλάκης 1, Σφακιανάκης 1. Μονάχα στο κύπελλο σκόραραν οι Κοκοτσάκης Δ. 2 και Ρουσέκος 1 ενώ άλλο ένα τέρμα στο πρωτάθλημα προήλθε από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

Παγχανιακός ΟΦΧ

Πρόεδρος: Μακράκη-Χαριτάκη Χρύσα.
Προπονητής: Λιανιδάκης Γιώργος
Ηρθαν: Μπουλής Γ., Σφακιωτάκης Ν. (Ιωνία 2000), Μπελώνης Σ., Χατζηδάκης Ν. (ΔΑΑΟΧ), Τσουβαλάκης Ν., Λιονάκης Μ., Μπαδερτιάκης Α. (Χάλης), Ξηρουδάκης

Μ. (Δόξα) Ποταμίτης Κ. (Α.Π. Σούδας), Σκευοφύλαξ Μ. (Ποσειδών Τσ.), Κατσαρός Π., (Α.Ε.Κωφών Αθήνας), Κρεπενιός Ηλ. (Πανακρωτηριακός).
Εφυγαν: Κουντής Β. (Τιτάν), Μαρσέλος Γ. (Περιβόλια), Μακρής Π., Τριπαλιτάκης Γ. (ελεύθεροι).

Φωστήρας Αγ. Σαράντα

Πρόεδρος: Παλαθούρας Μιχάλης.
Προπονητής: Παλαθούρας Παναγιώτης.
Ηρθαν: Μουτζούρης, Κελαϊδής (Κεραμειά), Σταμούλης, Ντούφας (ελεύθεροι ΔΑΑΟΧ), Μαλαμαδάκης Χ. (ΙΝΚΑ), Ξενάκης, Ταντάρος, Μανιουδάκης (νέοι Ηρακλή), Μπνός (Νέος Ηρακλής Ν.), Τζανής (επέστρεψε από Ασιόδα), Αικατερίνης (Κ 17 Πλατανιά), Βροντάκης Στ. (ΕΘΚ), Χατζηδάκης (Νέος Ηρακλής Ν.)

Εφυγαν: Κατωκίδης (Γρανίτης), Παπαδάκης Γρ., Κουκουβιτάκης (Αστέρης Μ.), Χριστοδουλάκης (Περιβόλια), Κουκουβιτάκης (Απόλλων), Δρακακάκης, Καζέλης (Κεραμειά).
Σκόρερ: Παλαθούρας Ν. 13 γκολ (3 κύπελλο), Παπακαστριώτης 8, Βασαδάκης 5 (1), Φιλιππίδης 3, Κατωκίδης 2, Ποποδάκης 2, Αντωνιάκης 1 (1), Τσάμι 1, Παπουτσάκης 1 ενώ άλλο ένα τέρμα στο πρωτάθλημα προήλθε από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

ΑΕ Κυδωνίας

Πρόεδρος: Καλογεράκης Μύρωνας (νέος).
Προπονητής: Μπουρμπάκης Νεκτάριος (νέος).
Ηρθαν: Θεοδωράκης (Ιδομενέας), Στρατινάκης Στ. (Περιβόλια), Περούλακης Αντ. (Ποσειδών Καμ.), Μπριώτης (Χάλης), Παντελάκης Ν. (Σαμφιών), Μουστακάς Μ. (ελεύθερος).
Εφυγαν: Λούπου (Γρανίτης), Ελευθερίου Θ., Τζουγκαράκης (Ποσειδών Καμ.), Κοπάτσι (Χάλης), Κοκολάκης Ι. (Κ 19 ΑΟΧ).

Σκόρερ: Δημητρογιαννάκης 8 γκολ (4 κύπελλο), Καλαμαλιώτης 8 (1), Μιχάκης* 8, Καλογεράκης Γ. 6, Καλογεράκης Α. 5 (1), Κατσουλάκης 4, Κοπάτσι 3 (1), Αποστολάκης 3 (1), Μπασιαδάκης 2 (1), Πογκοσιάν 2, Πεστριακόβ 1 (1), Ελευθερίου Ι. 1, Ντουνουλάκης 1, Κοκολάκης Ι. 1, Λούπου 1, Σάμιος 1. Μονάχα στο κύπελλο σκόραραν οι: Τζουγκαράκης 1, Τσιτσιριδάκης 1 ενώ άλλα 6 τέρματα στο πρωτάθλημα προήλθαν από μηδενισμούς.

Θύελλα Καλάθενων

Πρόεδρος: Θεοδωρογιάκης Μιχάλης.
Προπονητής: Μπασιτάκης Θόδωρος.
Ηρθαν: Ρενιέρης Αρ. (ελεύθερος από Κισσαμικό), Βερικάκης Κυρ. (Ικαρος Μ.), Νυκφοράκης Μ., Βογιατζάκης Δ., Σχοινοπλοκάκης Ν., Κουφογιαννάκης Β. (Νέος Κισσαμικός).
Εφυγαν: Παπαδάκης Μ. (Ροβωπού).

Σκόρερ: Ρενιέρης Ν. 8 γκολ, Ουρούκου 6, Χαριτάκης 5, Κορναράκης 4, Παπαδάκης 4, Σκουανάκης 4, Μαρακάκης 2, Λουβιτάκης 2, Παννουδάκης 1, Βαρουκάκης 1, Ρενιέρης Β. 1, Πατεράκης 1, Λουπασάκης 1, Μαραγκουδάκης 1 ενώ άλλα δύο τέρματα στο πρωτάθλημα προήλθαν από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

Περιβόλια ΑΟ

Πρόεδρος: Φατζικιμάνωλης Γιώργος (νέος).
Προπονητής: Θεμελής Νίκος (νέος).
Ηρθαν: Χριστοδουλάκης Γ. 35 (επέστρεψε από Φωστήρα), Μαρίνης Α. 20 (επέστρεψε από Νέους Μινωτάουρου), Τσαμαντάς Β. 28, Μπίτα Αα. 20, Παντεμάρης Γ. 43 (Ιωνία 2000), Μαρσέλος Γ. 26 (Παγχανιακός), Εξαρχος Β. 43 (Νέος Μινωτάουρου).
Εφυγαν: Κισσανάκης (Γρανίτης), Μαυριγιαννάκης (Ικαρος

Μ.), Στρατινάκης (Α.Ε. Κυδωνίας), Γιαννούπουλος (ΕΘΚ), Καραγιαννάκης (Μινωτάουρος), Τρούλος, Κουτσουπάκης (Τιτάν).
Σκόρερ: Κισσανάκης 12 γκολ (4 κύπελλο), Μαυριγιαννάκης* 8, Γιαννούπουλος 6, Καραγιαννάκης 4, Μαρακάκης Λ. 3 (1), Τρούλος 3, Κουτσουπάκης 3, Κουρουνάκης 1 (1), Δράκος 1, Χριστοδουλάκης 1 ενώ άλλο ένα τέρμα στο πρωτάθλημα προήλθε από αυτογκόλ και 6 από μηδενισμούς.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *Agrostemma githago* (Αγρόστεμμα το κοινό) και στη χώρα μας το συναντούμε με τις ονομασίες γόγγολι ή κόκκολι, αγριοκουκιά (Σαντορίνη), κόκκολι (στην Αττική) και αγριογαρύφαλλο (στη Μάνη). Ανήκει στην οικογένεια των Καρροφυλλοειδών - Σιλνοειδών, η οποία περιλαμβάνει λίγα είδη κοσμητικά ή ενοχλητικά και τοξικά ζιζάνια ιθαγενή σε Ευρώπη, δυτική Ασία, βόρειο Αφρική και βόρειο Αμερική.

Αγρόστεμμα

Φύεται συνήθως σε λιβάδια, βοσκότοπους και ανάμεσα στα σπαρτά σαν ζιζάνιο. Στη χώρα μας διακρίνουμε δύο είδη. Το *Agrostemma githago* (Αγρόστεμμα το κοινό) στο οποίο αναφερόμαστε ιδιαίτερα και το *Agrostemma gracile* (Αγρόστεμμα το κομψόν) το οποίο είναι μονοετής πόα, έντονα τριχωτή με στέλεχος όρθιο, που φτάνει τα 20 έως 60 εκατοστά σε ύψος (σπάνιο είδος που το συναντούμε στα Φάρσαλα Θεσσαλίας).

Το Αγρόστεμμα το κοινό, είναι φυτό ετήσιο ποώδες, με άφθονο τρίχωμα που φτάνει σε ύψος το ένα μέτρο.

Το στέλεχος είναι απλό ή διχαλωτό στην κορυφή όρθιος και τα φύλλα αντίθετα, γραμμοειδή, λογχοειδή, οξύληκτα.

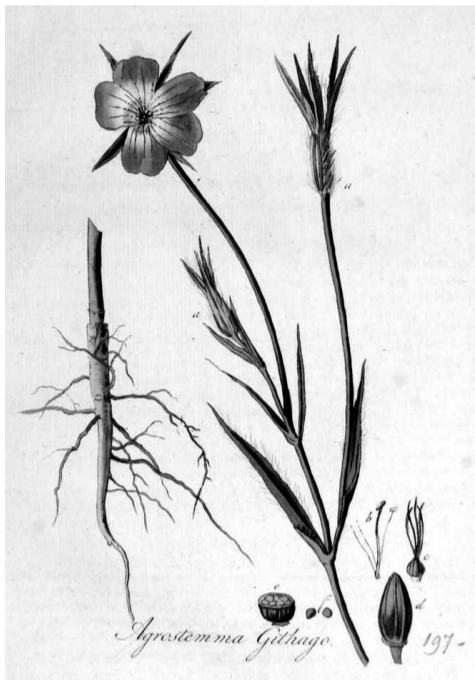
Τα άνθη ερυθρά ή σπανίως λευκά, μεγάλα, μονήρη, με μακρόν ποδίσκο. Κάλυκας ωσειδής, αδρότριχος, στενούμενος στον λαιμό, με 5 φυλλόμορφους στενούς γραμμοειδείς οδόντας, μακρότερους του σωλήνα. Πέταλα 5, ακέραια ή με κορυφή καρδιάσχημη, με μακρό όνυχα φέροντα πτερυγωτά ή ελάσματα. Κάψα ωσειδής, μονόχωρος, άνευ καρποφόρου, με οδόντας και πολλά σχεδόν σφαιρικά, τεφρομέλανα σπόρια. Είναι φυτό ερμαφρόδιτο μια και έχει αρσενικά και θηλυκά όργανα και γονιμοποιείται με τις μέλισσες και τα έντομα.

Τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί πάρα πολύ η παρουσία του φυτού λόγω των βελτιωμένων τεχνικών συλλογής και καθαρισμού των σιτηρών.

Το συναντούμε σε Αττική, Εύβοια, Θεσσαλία, Βοιωτία, Αργολίδα, Πόρο, Αίγινα, Μεσσηνία και τον τόπο μας υπάρχει σε αγρούς με σιτηρά στο οροπέδιο του Ασκήφου.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το αγρόστεμμα είναι φυτό με πολύ όμορφα άνθη που θα άξιζε να έχει κανείς ως καλλωπιστικό. Στην πραγματικότητα όμως είναι ένα επικίνδυνο ζιζάνιο που αποφεύγουν ακόμη τα ζώα και τα πτηνά! Οι σπόροι και τα φύλλα του φυτού περιέχουν σαπωνίνη η οποία είναι δηλητηριώδης ουσία αλλά και δριμύ ναρκωτικό φάρμακο, με παράγωγο τη γκιθαγίνη. Τα σπέρματα του φυτού περιέχουν ισχυρό δηλητήριο. Πρόκειται για το αγροστεμμαϊκό οξύ, που δρα αιμολυτικά, αποσπώντας τη χρωστική στα ερυθρά αιμοσφαίρια. Τα σπέρματα του ίδιου φυτού περιέχουν και την αγροστεμματίνη, ουσία αλκαλοειδή. Από το ίδιο φυτό παράγεται και η χημική ουσία αγροστεμμα-

σαπυτοξίνη, που με υδρόλυση παρέχει διάφορα σάκχαρα και έχει εμετικές και καθαρτικές ιδιότητες.

Ιστορικά στοιχεία

Το βότανο είναι κατά πάσα πιθανότητα η άγρια Λυχνίς του Διοσκουρίδη της οποίας «το σπέρμα δραχμών δύνει πλήθος ποθέν άγει κατά κοιλίαν, φασί δε και τους σκόρπιους ναρκώδεις και άπρακτους γίνεσθαι παρατεθείσης αυτοίς της πίας».

Από την αρχαιότητα χρησιμοποιούσαν τους σπόρους του φυτού για να αντιμετωπίσουν δερματικές παθήσεις τον ίκτερο, οιδήματα, εξανθήματα και αιμορροΐδες.

Η σαπωνίνη αν και είναι δηλητηριώδης δεν απορροφάται πολύ από το ανθρώπινο σώμα και το μεγαλύτερο μέρος της ουσίας αποβάλλεται από τον οργανισμό. Δεν ισχύει όμως το ίδιο για όλους τους οργανισμούς. Ιδιαίτερα τα ψάρια είναι πολύ ευαίσθητα στην τοξική ουσία που περιέχει το φυτό. Για τον λόγο αυτό, από τα παλιά χρόνια, φυλές ιθαγενών της Αμερικής έβρισκαν τους σπόρους του φυτού, στο ρεύμα του ποταμού ή τις λίμνες για να πιάνουν τα ψάρια που ανέβαιναν στην επιφάνεια του νερού όταν έτρωγαν τους σπόρους αυτούς.

Οι αγρότες από παλιά, καθάριζαν τα σπαρτά τους από τους μικρούς, περίπου σφαιρικούς, μαυριδερούς σπόρους του αγρόστεμμα. Αν δεν το έκαναν αυτό, το ψωμί που ψηνόταν με τους κόκκους του φυτού, ήταν τοξικό για όσους το έτρωγαν και μερικές φορές προκαλούσε ερεθισμούς ή φλεγμονές του στομάχου και των εντέρων.

Ανθισι - συλλογή - χρησιμοποιούμενα μέρη

Το φυτό ανθίζει από τον Ιούνιο μέχρι τα τέλη Αυγούστου και οι σπόροι ωριμάζουν από τον Αύγουστο μέχρι τον Σεπτέμβριο. Οι σπόροι του φυτού χρησιμοποιούνται για θεραπευτικούς σκοπούς.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το βότανο δρα ως διουρητικό, αποχρεμπτικό και ανθελμινθικό.

Παλιά είχε χρησιμοποιηθεί σε προβλήματα καρδίνου, ακροχορδόνων, υδρωπικίας και ίκτερου. Η χρήση του έχει θετικά αποτελέσματα σε προβλήματα παράλυσης και γαστρίτιδας.

Σήμερα κάποιες θεραπευτικές του ιδιότητες τις γνωρίζουν οι Ηπειρώτες οι οποίοι με το βραστάρι των σπόρων, αντιμετωπίζουν με καλά αποτελέσματα την ψώρα και την κασίδα.

Στην Πελοπόννησο και ιδίως στην Αρκαδία, το ονομάζουν γόγγυλι και ξέρουν ότι είναι δηλητηριώδες φυτό και γι' αυτό το καθαρίζουν από τα σιτηρά τους, αλλά δεν το χρησιμοποιούν για θεραπευτικούς σκοπούς.

Στην ομοιοπαθητική το χρησιμοποιούν για την εντερίτιδα.

Παρασκευή και δοσολογία

Το αφέψημα των σπόρων του αγρόστεμμα χρησιμοποιείται μόνο εξωτερικά για δερματικές παθήσεις.

Προφυλάξεις

Από όσα ήδη αναφέραμε, είναι σαφές ότι το αγρόστεμμα είναι πολύ επικίνδυνο φυτό και η χρήση του πρέπει να γίνεται μόνο κατόπιν οδηγίας γιατρού και μόνο για εξωτερικές χρήσεις.

Αν παράλληλα σκεφτούμε ότι ούτως ή άλλως, για δερματικές παθήσεις υπάρχουν και άλλα πολλά βότανα, η χρήση των οποίων είναι ασφαλής και δεν εμπεριέχουν κίνδυνο, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι καλό είναι να το γνωρίζουμε για να προφυλασσομάστε, αλλά καλύτερα να το αποφεύγουμε.

